

Katarzyna Kuczyńska-Koschany

Hercen, wolność, my

Achmatowa A., Wiersze [wyd. dwujęzyczne], tłum. różni, Wydawnictwo „Współpraca”, Wydawnictwo „Raduga”, Warszawa–Moskwa 1989.

Bereś W., Burnetko K., Marek Edelman: Życie. Po prostu, Świat Książki, Warszawa 2008.

Bieńkowska E., Spór o dziedzictwo europejskie. Między świętym i świeckim, Wydawnictwo W.A.B., Warszawa 1999.

Czukowska L., Zapiski o Annie Achmatowej, t. 1–3, tłum. E. Siemaszkiewicz, H. Dubyk, E. Skalińska, Centrum Polsko-Rosyjskiego Dialogu i Porozumienia – Kolegium Europy Wschodniej im. Jana Nowaka-Jeziorańskiego we Wrocławiu [seria im. Aleksandra Hercena], Wrocław 2018.

Fizman S., Aleksander Hercen, Książka i Wiedza, Warszawa 1951.

Friedrich H., Struktura nowoczesnej liryki. Od połowy XIX do połowy XX wieku, tłum., opatrzyła wstępem E. Feliksiak, Państwowy Instytut Wydawniczy, Warszawa 1978.

Fromm E., Ucieczka od wolności, tłum. O. i A. Ziemiłscy, przedmowę napisał F. Ryszka, Czytelnik, Warszawa 1970.

Hercen A., Pisma filozoficzne, t. 1: Eseje filozoficzne. Z tamtego brzegu, tłum. J. Walicka, tłumaczenie przejrzał oraz wstępem i przypisami opatrzył A. Walicki, Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa 1965.

Hercen A., Pisma filozoficzne, t. 2: Eseje filozoficzne. Rosja i stary świat, tłum. W. Bieńkowska, tłumaczenie przejrzał oraz wstępem i przypisami opatrzył A. Walicki, Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa 1966.

Hercen A., Rzeczy minione i rozmyślenia, t. I, tłum. E. i W. Słobodnikowie, Książka i Wiedza, Warszawa 1951.

Hercen A., Rzeczy minione i rozmyślenia, t. II, tłum. E. Słobodnikowa, wiersze – W. Słobodnik, Książka i Wiedza, Warszawa 1952.

Hercen A., Rzeczy minione i rozmyślenia, t. III, tłum. K.A. Jaworski, Książka i Wiedza, Warszawa 1952.

Hercen A., Rzeczy minione i rozmyślenia, t. IV, tłum. i przypisami opatrzył J. Wyszomirski, Książka i Wiedza, Warszawa 1953.

Hercen A., Sroka-złodziejka. Z nudów. Czyja wina?, tłum. N. Gałczyńska, Czytelnik, Warszawa 1951.

„Kultura” i emigracja rosyjska. W poszukiwaniu zatraconej solidarności, t. 1–2, red. P. Mitznera, Instytut Literacki Kultura, Instytut Książki, Paryż–Kraków 2016.

Lebiediew S., Granica zapomnienia, tłum. G. Szymczak, Claroscuro, Warszawa 2018.

Lindgren A., Bracia Lwie Serce, tłum. T. Chłapowska, Nasza Księgarnia, Warszawa 1985.

Mandelsztam N., Wspomnienia, tłum. J. Czech, ze wstępem J. Brodskiego, AGORA, Warszawa 2015.

Norwid C., Do Aleksandra Hercena, [w:] tegoż, Pisma wszystkie, t. 8: Listy 1839–1861, zebrał, tekst ustalił, wstępem i uwagami krytycznymi opatrzył J.W. Gomulicki, Państwowy Instytut Wydawniczy, Warszawa 1971.

Norwid C., Do Karola Ruprechta, [w:] tegoż, Pisma wszystkie, t. 9: Listy 1862–1872, zebrał, tekst ustalił, wstępem i uwagami krytycznymi opatrzył J.W. Gomulicki, Państwowy Instytut Wydawniczy, Warszawa 1971.

Stern F., Niemiecki świat Einsteina. Eseje z historii Niemiec XX wieku, tłum. i wybór Ł. Gałęcki, Twój Styl, Warszawa 2001.

Śliwowska W., Aleksander Hercen, Iskry, Warszawa 2017.

Magda Nabiałek Marionetka i linoskoczek. Figury bohatera w dramacie dwudziestolecia międzywojennego

Awangarda teatralna w Europie Środkowo-Wschodniej. Wybór tekstów źródłowych, red. E. Guderian-Czaplińska, M. Leyko, Instytut Teatralny im. Z. Raszewskiego, Warszawa 2018.

Balthasar H.U. von, Teodramatyka, t. 1: Prolegomena, tłum. M. Mijalska, M. Rodkiewicz, W. Szymona, Wydawnictwo M, Kraków 2003.

Brzękowski J., Dziurek w Elsynchronie. Sztuka teatralna w trzech aktach, „Dialog” 1970, nr 12, s. 78–112.

Burzyńska A.R., Mechanika cudu. Strategie metateatralne w polskiej dramaturgii awangardowej, Księgarnia Akademicka, Kraków 2005.

Clayton J.D., Pierrot in Petrograd. The Commedia dell'Arte/Balagan in Twentieth-Century Russian Theatre and Drama, Cambridge University Press, Montreal–Kingston–London–Buffalo 1993.

<https://doi.org/10.1515/9780773564411>

Dorak-Wojakowska L., Dramaturg jako archiwista. O stylu montażu w dokumentalnym Witolda Wandurskiego i sceny robotniczej, „Annales Universitatis Pedagogicae Cracoviensis. Studia de Cultura” 2019, nr 2, s. 20–35. <https://doi.org/10.24917/20837275.11.2.2>

Duniec K., Dwudziestolecie. Przedstawienia, Instytut Teatralny im. Z. Raszewskiego, Warszawa 2017.

Fox D., Czasopiśmiennictwo teatralne w Polsce w latach 1918–1939, Oficyna Wydawnicza Wacław Walasek, Katowice 2013.

Grzegorski Z., Dramaturg i religia. U źródeł teatru Karola Huberta Rostworowskiego, Uniwersytet Adama Mickiewicza, Poznań 2011.

Guderian-Czaplińska E., Szara strefa awangardy i inne szkice, Instytut Teatralny im. Z. Raszewskiego, Warszawa 2021.

Kanabrodzki M., Fryzjer i kapłan. Żywioł materialno-cielesny w utworach Georga Buchnera, Witolda Gombrowicza, Mirona Białoszewskiego, Helmuta Kajzara, Słowo/obraz terytoria, Gdańsk 2004.

Kelly C., Petrushka: The Russian Carnival Puppet Theatre, Cambridge University Press, Cambridge 2009.

Korwin-Piotrowska D., Białe znaki. Milczenie w strukturze i znaczeniu utworów narracyjnych, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków 2015.

Kracauer S., Wędrujący trzej pierroci, tłum. K. Charewicz-Jakubowska, „Przegląd Kulturoznawczy” 2011, nr 2(10), s. 49–50.

- Marczak-Oborski S., Teatr romantyczny, rewolucyjny i polityczny, „Teksty” 1973, nr 3(9), s. 52–67.
- Mazur-Fedak J., Józef Jarema. W międzywojennym teatrze awangardowym Cricot (I), TAIWPN Universitas, Kraków 2008.
- Michalczyk B., Scena i Lutnia Robotnicza (1919–1921), „Didaskalia” 2021, nr 165, s. 344–370.
- Osińska K., Ekspansja teatru poza teatr w Rosji Radzieckiej (1918–1924), [w:] Teatr w miejscach nieteatralnych, red. J. Tyszka, Humaniora, Poznań 1998, s. 125–132.
- Polewka A., Igrce w Barbakanie, Wydawnictwo Literackie, Kraków 1953.
- Polityki Awangardy, red. A. Karpowicz, J. Kornhauser, M. Rakoczy, A. Wójtowicz, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków 2021.
- Polska awangarda teatralna 1919–1939. Antologia, red. D. Fox, D. Kosiński, Instytut Teatralny im. Z. Raszewskiego, Warszawa 2021.
- Popiel J., Dramat a teatr polski dwudziestolecia międzywojennego, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków 1995.
- Popularny dramat i teatr religijny w Polsce, red. I. Sławińska, M.B. Stykowa, Towarzystwo Naukowe Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, Lublin 1990.
- Puchalski L., Kabaretowy świat. Estetyczne dziedzictwo kabaretu w literaturze Republiki Weimarskiej, Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, Wrocław 1991.
- Radin P., Trickster: studium mitologii Indian północnoamerykańskich, tłum. A. Topczewska, Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa 2010.
- Rancière J., Polityka literatury, tłum. J. Franczak, [w:] Socjologia literatury. Antologia, red. G. Jankowicz, M. Tabaczyński, Ha!Art, Kraków 2015, s. 350–374.
- Rawiński M., Dramaturgia polska 1918–1939, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1993.
- Rawiński M., Między misterium i farsą. Polska dramaturgia międzywojenna w kontekście europejskim, Wydawnictwo UMCS, Lublin 1986.
- Sajewska D., Antyherosi. Teatr na froncie Wielkiej Wojny, „Przegląd Kulturoznawczy” 2014, nr 4(22), s. 396–410.
- Skwarczyńska S., Zagadnienie dramatu, [w:] Problemy teorii dramatu i teatru, t. 1, red. J. Degler, Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, Wrocław 2003, s. 229–248.
- Starobinski J., Portret artysty jako linoskoczka, tłum. A. Olędzka-Frybesowa, „Literatura na Świecie” 1976, nr 9, s. 308–323.
- Stępień T., Zabawa – poetyka – polityka, Śląsk, Katowice 2002.
- Szopki Reflektora, oprac. J. Ajnsztajn, K. Bielski, W. Gralewski, Wydawnictwo UMCS, Lublin 2020.
- Wandurski W., Jeszcze o śmierci na gruszy, „Listy z Teatru” 1925, nr 5, s. 149–153.
- Wileńskie szopki akademickie (1921–1933), oprac. M. Olesiewicz, Towarzystwo Literackie im. Adama Mickiewicza, Zakład Teorii i Antropologii Literatury w Instytucie Filologii Polskiej, Uniwersytet w Białymstoku, Białystok 2002.

Wodnarowa E., Wodnar M., Polskie sceny robotnicze 1918–1919, Państwowy Instytut Wydawniczy, Warszawa 1974.

Zapomniany dramat, red. M. Olszewska, K. Ruta-Rutkowska, Wydział Polonistyki UW, Warszawa 2010.

Agata Żaglewska „To nie dziewczę mówi, ale przez dziewczę mówi”. Nieudane performanse Deotymy

Auslander P., Liveness. Performance in a Mediatized Culture, Routledge, London-New York 2008.

Bąbel A., Kłopoty z Deotymą, "Napis" 2015, nr 21, s. 94-119. <https://doi.org/10.18318/napis.2015.1.7>

Esterhammer A., Print and Performance in the 1820s: Improvisation, Speculation, Identity, Cambridge University Press, Cambridge 2020. <https://doi.org/10.1017/9781108656832>

Esterhammer A., Romanticism and Improvisation, 1750-1850, Cambridge University Press, Cambridge 2008.

Fischer-Lichte E., Estetyka performatywności, tłum. M. Borowski, M. Sugiera, Księgarnia Akademicka, Kraków 2008.

Koropeczyk R., Adam Mickiewicz. Życie romantyka, tłum. M. Glasenapp, Wydawnictwo W.A.B., Warszawa 2013.

Kosiński D., Performatyka. (Wy)prowadzenia, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków 2016.

Krysowski O., Deotyma - dziesiąta muza Norwida, "Studia Norwidiana" 2020, nr 38, s. 5-20. <https://doi.org/10.18290/sn.2038-1>

Literatura ustna, red. P. Czaplinski, Słowo/obraz terytoria, Gdańsk 2010.

Łuszczewska J. [Deotyma], Pamiętnik: 1834-1897, red. J.W. Gomulicki, Czytelnik, Warszawa 1968.

Performanse pamięci w literaturach i sztukach, red. M. Borowski, M. Marszałek, D. Sajewska, D. Sosnowska, M. Sugiera, Księgarnia Akademicka, Kraków 2020.

Phelan P., Unmarked. The Politics of Performance, Routledge, London-New York 1993.

Puchalska I., Improwizacja kreowana, czyli o walorach improwizacyjnych w poezji Słowackiego, [w:] Ja-poeta: Juliusz Słowacki, red. M. Cieśla-Korytowska, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków 2010, s. 7-27.

Puchalska I., Improwizacja poetycka w kulturze polskiej XIX wieku na tle europejskim, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków 2013.

RE//MIX. Performans i dokumentacja, red. D. Sajewska, T. Plata, Wydawnictwo Krytyki Politycznej, Warszawa 2014.

Schechner R., Performatyka: wstęp, tłum. T. Kubikowski, Ośrodek Badań Twórczości Jerzego Grotowskiego i Poszukiwań Teatralno-Kulturowych, Wrocław 2006.

Showalter E., *Female Malady: Women, Madness and English Culture, 1830-1980*, Penguin Books, New York 1985.

Skwarczyńska S., Istota improwizacji i jej stanowisko w literaturze, "Pamiętnik Literacki" 1932, nr 1(4), s. 185-212.

Szymanis E., *Adam Mickiewicz: kreacja autolegendy*, Zakład Narodowy im. Ossolińskich, Wrocław 1992.

Taylor D., *The Archive and the Repertoire: Performing Cultural Memory in the Americas*, Duke University Press, Durham 2003. <https://doi.org/10.2307/j.ctv11smz1k>

Taylor D., *Performans*, tłum. M. Borowski, M. Sugiera, Universitas, Kraków 2018.

Weintraub W., *Poeta i prorok: rzecz o profetyzmie Mickiewicza*, Państwowy Instytut Wydawniczy, Warszawa 1982.

Woszczak I., Deotyma (Jadwiga Łuszczewska) w witrynie artystycznej ewaluacji pierwszego etapu twórczości (1851-1863): prasa, wspomnienia, korespondencja, "Prace Polonistyczne" 2014, nr 69, s. 47-63.

Helena Markowska-Fulara   **„To bieda, że nic zacząć nie mogę...” – Szczęsny Kossakowski jako podmiot bezczynności**

Literatura podmiotu

Słowacki J., *Horsztyński*, [w:] tegoż, *Dzieła*, t. VI, red. J. Krzyżanowski, Zakład Narodowy im. Ossolińskich, Wrocław 1952.

Słowacki J., *Horsztyński*, oprac. W. Bełza, J. Kleiner, przy współudziale W. Floryana, [w:] tegoż, *Dzieła wszystkie*, red. J. Kleiner, t. 8, Zakład Narodowy im. Ossolińskich, Wrocław 1958.

Literatura przedmiotu

Brzostowska-Tereszkiewicz T., *Od sjużetu do plotu (i z powrotem)*, „Przegląd Rusycystyczny” 2010, nr 2, s. 5–20.

Hutcheon L., *Ironia, satyra, parodia – o ironii w ujęciu pragmatycznym*, „Pamiętnik Literacki” 1986, nr 1, s. 331–350.

Janion M., Żmigrodzka M., *Gorzkie arcydzieło*, [w:] *Trzydzieście arcydzieł romantycznych*, red. E. Kiślak, M. Gumkowski, Wydawnictwo IBL, Warszawa 1996.

Kalinowska M., *Kordian i Szczęsny. „Ja” w samotności i „Ja” w kręgu obecności innych*, [w:] tejże, *Mowa i milczenie. Romantyczne antynomie samotności*, Państwowy Instytut Wydawniczy, Warszawa 1989.

Kalinowska M., *O losie w „Horsztyńskim”*, [w:] tejże, *Los, miłość, sacrum. Studia o dramacie romantycznym i jego dwudziestowiecznej recepcji*, Wydawnictwo Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, Toruń 2003.

Kurek K., *Polski Hamlet*, [w:] tegoż, *Polski Hamlet. Z historii idei i wyobraźni narodowej*, Poznańskie Studia Polonistyczne, Poznań 1999.

Kuziak M., Słowacki ironiczny. O „Horsztyńskim”, [w:] tegoż, Fragmenty o Słowackim, Wydawnictwo Uczelniane Pomorska Akademia Pedagogiczna, Słupsk 2001.

Ławski J., „Do czego zmierzasz ironią taką?” „Horsztyński” jako ironiczna katabaza języka i wyobraźni, [w:] tegoż, Ironia i mistyka. Doświadczenia graniczne wyobraźni poetyckiej Juliusza Słowackiego, Wydawnictwo Uniwersytetu w Białymstoku, Białystok 2005.

Maciejewski J., Funkcja hamletyzmu w „Horsztyńskim” Juliusza Słowackiego, [w:] Literatura, komparatystyka, folklor. Księga poświęcona Julianowi Krzyżanowskiemu, red. M. Bokszczanin, S. Frybes, E. Jankowski, Państwowy Instytut Wydawniczy, Warszawa 1968.

Maciejewski J., Kompozycja tragedii o Szczęśnym Juliusza Słowackiego, [w:] Prace o literaturze i teatrze ofiarowane Zygmuntowi Szweykowskiemu, red. J. Maciejewski, Zakład Narodowy im. Ossolińskich, Wrocław 1966.

Małeckie A., Juliusz Słowacki. Jego życie i dzieła w stosunku do współczesnej epoki, t. 1, nakładem autora, Lwów 1866.

Moretti F., Network Theory, Plot Analysis, [w:] tegoż, Distant Reading, Verso, London–New York 2013.

Nabiałek M., Scena – między słowem a obrazem. O kompozycji dramatów Juliusza Słowackiego, Universitas, Kraków 2018.

Płaszczewska M.O., Kreacje błaznów w twórczości Juliusza Słowackiego, [w:] Juliusz Słowacki. Wyobraźnia i egzystencja, red. M. Kuziak, Wydawnictwo Uczelniane Pomorska Akademia Pedagogiczna, Słupsk 2002.

Próchnicki W., Romantyczne światy. Czas i przestrzeń w dramatach Słowackiego, Universitas, Kraków 1992.

Przybylski R., Cena wyboru. „Horsztyński” J. Słowackiego, [w:] tegoż, Wtajemniczenie w los. Szkice o dramatach, Państwowy Instytut Wydawniczy, Warszawa 1985.

Ratajczakowa D., „Horsztyński” Słowackiego. Historia, chaos, dramat, [w:] tejże, W kryształach i w płomieniu. Studia i szkice o dramacie i teatrze, t. 2, Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, Wrocław 2006.

Ratajczakowa D., Słowacki teatralny, [w:] tejże, W kryształach i w płomieniu. Studia i szkice o dramacie i teatrze, t. 2, Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, Wrocław 2006.

Ratajczakowa D., Wóz dwukonny. Rozważania o jednym antycznym motywie w „Horsztyńskim” Juliusza Słowackiego, [w:] tejże, W kryształach i w płomieniu. Studia i szkice o dramacie i teatrze, t. 2, Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, Wrocław 2006.

Ricoeur P., Hermeneutyczna funkcja dystansu, [w:] tegoż, Język, tekst, interpretacja. Wybór pism, oprac. K. Rosner, tłum. P. Graff, K. Rosner, Państwowy Instytut Wydawniczy, Warszawa 1989.

Ruta-Rutkowska K., Dramatyczne gry w podmiot, „Teksty Drugie” 1999, nr 1(2), s. 31–48.

Stankowska A., Ironia, [w:] tejże, Poezji nie pisze się bezkarnie. Z teorii i historii tropu poetyckiego, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza, Poznań 2007.

Trznadel J., „Kordian” i „Horsztyński”. Porządek historii literatury, [w:] tegoż, Polski Hamlet. Kłopoty, Niezależna Oficyna Wydawnicza, Warszawa 1989.

Łukasz Wróbel   **O impotencji, zaniku woli oraz braku sprawczości (Flaubert, Melville)**

Agamben G., *Bartleby, czyli o przypadkowości*, tłum. S. Królak, [w:] H. Melville, *Kopista Bartleby. Historia z Wall Street*, tłum. A. Szostkiewicz; z dodatkiem esejów G. Deleuze'a *Bartleby albo formuła*, tłum. G. Jankowicz; G. Agambena, *Bartleby, czyli o przypadkowości*, tłum. S. Królak, Wydawnictwo Sic!, Warszawa 2009, s. 105–155.

Agamben G., *Idea języka*, tłum. A. Wasilewska, „*Literatura na Świecie*” 2011, nr 5–6, s. 369–377.

Arystoteles, *Analityki wtóre*, [w:] tegoż, *Analityki pierwsze i wtóre*, tłum., wstępem i koment. opatrzył K. Leśniak, Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa 1973, s. 183–299.

Arystoteles, *Fizyka*, tłum., wstępem i przypisami opatrzył K. Leśniak, Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa 1968.

Arystoteles, *Metafizyka*, tłum., wstępem, koment. i skorowidzem opatrzył K. Leśniak, Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa 1984.

Arystoteles, *Retoryka*, [w:] tegoż, *Retoryka; Poetyka*, tłum., wstępem i koment. opatrzył H. Podbielski, Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa 1988, s. 61–296.

Barthes R., *La Préparation du roman I et II. Notes de cours et de séminaires au Collège de France, 1978–1979 et 1979–1980, texte établi, annoté et présenté par N. Léger*, Éditions du Seuil / IMEC, Paris 2003. <https://doi.org/10.4000/leportique.586>

Blumenberg H., *Prawowitość epoki nowożytnej*, tłum. T. Zatorski, naukowo oprac. M. Falkowski, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2019.

Borges J.L., *Obrona „Bouvarda i Pécucheta”*, [w:] tegoż, *Polemiki*, tłum. J. Partyka, Prószyński i S-ka, Warszawa 2008, s. 160–167.

Brett J.M., *Hugo von Hofmannsthal: “Letter of lord Chandos” – The Writer’s Relationship to His Language*, „*American Imago*” 1978, nr 35(3), s. 238–258.

Comte A., *Rozprawa o całości kształcie pozytywizmu*, tłum. B. Skarga, W. Wojciechowska, [w:] tegoż, *Rozprawa o duchu filozofii pozytywnej. Rozprawa o całości kształcie pozytywizmu*, oprac., wstępem i przypisami opatrzyła B. Skarga, Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa 1973, s. 121–588.

Comte A., *Rozprawa o duchu filozofii pozytywnej*, tłum. J.K., [w:] tegoż, *Rozprawa o duchu filozofii pozytywnej. Rozprawa o całości kształcie pozytywizmu*, oprac., wstępem i przypisami opatrzyła B. Skarga, Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa 1973, s. 1–119.

Damiani P., *O wszechmocy Bożej*, tłum., przypisami opatrzyła I. Radziejowska, Hachette Polska, Warszawa 2010.

Daviau D.G., *Hugo von Hofmannsthal and the Chandos Letter*, „*Modern Austrian Literature*” 1971, nr 4(2), s. 28–44.

Deleuze G., *Bartleby albo formuła*, tłum. G. Jankowicz, [w:] H. Melville, *Kopista Bartleby. Historia z Wall Street*, tłum. A. Szostkiewicz; z dodatkiem esejów G. Deleuze'a *Bartleby albo formuła*, tłum. G. Jankowicz; G. Agambena, *Bartleby, czyli o przypadkowości*, tłum. S. Królak, Wydawnictwo Sic!, Warszawa 2009, s. 61–104.

Flaubert G., Bouvard et Pécuchet, [w:] tegoż, OEuvres, t. II, texte établie et annoté par A. Thibaudet et R. Dumesnil, Éditions Gallimard, Paris 1952, s. 711–987.

Flaubert G., Bouvard i Pécuchet. Z dodatkiem eseju Antoniego Sygietyńskiego „Gustaw Flaubert (1821–1880)”, tłum. W. Rogowicz, Wydawnictwo Sic!, Warszawa 2012.

Flaubert G., Correspondance I (janvier 1830 à juin 1851), édition établie, présentée et annotée par J. Bruneau, Éditions Gallimard, Paris 1973.

Flaubert G., Kuszenie świętego Antoniego, tłum. P. Śniedziewski, komentarze G. Sélinger, R. Lis, R. Przybylski, Wydawnictwo Sic!, Warszawa 2010.

Flaubert G., Listy, wyb. i tłum. W. Rogowicz, Państwowy Instytut Wydawniczy, Warszawa 1957.

Flaubert G., Listy do Luizy, wyb., tłum., komentarz R. Engelking, Wydawnictwo Sic!, Warszawa 2019.

Flaubert G., Szkoła uczuć, tłum., wstęp, komentarz R. Engelking, Wydawnictwo Sic!, Warszawa 2016.

Foucault M., Biblioteka i wyobraźnia, tłum. M.P. Markowski, [w:] tegoż, Szaleństwo i literatura. Powiedziane, napisane, wyb. i oprac. T. Komendant, Fundacja Aletheia, Warszawa 1999, s. 97–129.

Freudenberg O.M., Wjazd do Jerozolimy na osle. O mitologii i ewangelii, tłum. K. Rutkowski, [w:] tejże, Semantyka kultury, red. naukowa D. Ulicka, Towarzystwo Autorów i Wydawców Prac Naukowych Universitas, Kraków 2005, s. 1–41.

Hofmannsthal H., List lorda Chandosa, tłum. P. Hertz, „Twórczość” 1996, nr 1(602), s. 75–82.

Horkheimer M., Adorno T.W., Dialektyka oświecenia, tłum. M. Łukasiewicz, przekład przejrzał i posłowiem opatrzył M.J. Siemek, Wydawnictwo IFIS PAN, Warszawa 1994.

Krukowski J., [hasło:] Apostazja, [w:] Encyklopedia katolicka, t. I, red. F. Gryglewicz, R. Łukaszyk, Z. Sułowski, Towarzystwo Naukowe Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, Lublin 1985, s. 796–797.

Lipszyc A., Wiśniewski M., Posłowie, [w:] H. Melville, Nowele i opowiadania, tłum. T.S. Gałązka i in., Państwowy Instytut Wydawniczy, Warszawa 2020, s. 579–654.

Melville H., Bartleby, [w:] tegoż, Four Short Novels, Bantam Books, New York 1963, s. 1–41.

Melville H., Journals, Northwestern University Press, The Newberry Library, Evanston–Chicago 1989.
<https://doi.org/10.1093/oseo/instance.00244395>

Melville H., Kopista Bartleby, czyli opowieść o Wall Street, tłum. K. Korwin-Mikke, [w:] tegoż, Nowele i opowiadania, tłum. T.S. Gałązka i in., Państwowy Instytut Wydawniczy, Warszawa 2020, s. 5–60.

Melville H., Z Dziennika, tłum. M. Rychter, „Literatura na Świecie” 2019, nr 5–6, s. 313–331.

Platon, Menon, [w:] tegoż, Gorgias; Menon, tłum., wstępem i komentarzem opatrzył P. Siwek, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1991, s. 143–193.

Platon, Platona Pań stwo z dodaniem siedmiu ksiąg „Praw”, t. I, tłum., wstępem, objaśnieniami i ilustracjami opatrzył W. Witwicki, Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa 1958.

Platon, Prawa, tłum., oprac. M. Maykowska, Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa 1960.

Platon, Timajos, [w:] tegoż, Timajos; Kritias albo Atlantyck, tłum., wstęp, komentarz P. Siwek, Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa 1986, s. 19–128.

Rosik M., Judaizm u początków ery chrześcijańskiej, TUM Wydawnictwo Wrocławskiej Księgarni Archidiecezjalnej, Wrocław 2008.

Spinoza B., Etyka w porządku geometrycznym dowiedziona, tłum. I. Myślicki, na nowo oprac. i wstępem opatrzył L. Kołakowski, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2008.

Monika Kopcik   **Imperatyw deskryptywny w *Dociekaniach filozoficznych* Ludwiga Wittgensteina**

Baker G.P., Italics in Wittgenstein, [w:] tegoż, Wittgenstein's Method: Neglected Aspects, red. K. Morris, Blackwell, Oxford 2004, s. 224-259. <https://doi.org/10.1002/9780470753088.ch12>

Bellemin-Noël J., Le texte et l'avant-texte: Les brouillons d'un poème de Milosz, Librairie Larousse, Paris 1972.

Cavell S., Must We Mean What We Say?, Cambridge University Press, Cambridge 1976.

Cavell S., Sens późnej filozofii Wittgensteina, tłum. T. Zarębski, "Principia" 2008, nr 50, s. 113-143.

Dehnel P., Wittgenstein jako filozof kultury, "Przestrzenie Teorii" 2020, nr 33, s. 41-58. <https://doi.org/10.14746/pt.2020.33.2>

Descartes R., Medytacje o pierwszej filozofii, tłum. M. Ajdukiewicz, K. Ajdukiewicz, Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa 1958.

Galay J.L., Problemy dzieła fragmentarycznego: Valéry, tłum. A. Labuda, "Pamiętnik Literacki" 1978, nr 4, 365-396.

Hallett G., A Companion to Wittgenstein's "Philosophical Investigations", Cornell University Press, Ithaca-London 1977.

<https://doi.org/10.7591/9781501743405>

Harris R., Language, Saussure and Wittgenstein. How to Play Games with Words, Routledge, London 1988.

Kalaga W., Mgławice dyskursu. Podmiot, tekst, interpretacja, Universitas, Kraków 2001.

Karpowicz A., Kolaż - rzeźbienie rzeczywistości, "Przestrzenie Teorii" 2007, nr 7, s. 123-132. <https://doi.org/10.14746/pt.2007.7.8>

Kenny A., A Brief History of Wittgenstein Editing, [w:] Wittgenstein: The Philosopher and His Works, red. A. Pichler, S. Säätelä, De Gruyter, Berlin-Boston 2013.

Kenny A., The Legacy of Wittgenstein, Basil Blackwell, Oxford 1984.

Knott H.A., On Reinstating "Part I" and "Part II" to Wittgenstein's «Philosophical Investigations», "Philosophical Investigations" 2017, nr 40, s. 329-349. <https://doi.org/10.1111/phin.12166>

Knott H.A., On Reinstating "Part I" and "Part II" to Wittgenstein's «Philosophical Investigations» - A Supplementary Note, "Philosophical Investigations" 2020, nr 43, s. 382-390. <https://doi.org/10.1111/phin.12272>

Lee-Morrison L., Wittgenstein and the Composite Portrait, [w:] tejże, Portraits of Automated Facial Recognition: On Machinic Ways of Seeing the Face, Transcript Verlag, Bielefeld 2019, s. 101-114.
<https://doi.org/10.14361/9783839448465-006>

Leinfellner W., Is Wittgenstein a Transcendental Philosopher? (Wittgenstein and Kant), "Revista Portuguesa de Filosofia" 1982, nr 38(1), s. 13-27, <http://www.jstor.org/stable/40336497> (dostęp: 13.11.2022).

Lipszyc A., Bez urazy. Filozofia Wittgensteina jako próba eliminacji traumy, [w:] Język i gra. Rozrachunki z Wittgensteinem, red. J. Kloc-Konkołowicz, A. Lipszyc, Uniwersytet Warszawski, Wydział Filozofii i Socjologii, Warszawa 2014, s. 23-41.

Malcolm N., Ludwig Wittgenstein. Wspomnienie, tłum. M. Szczubiałka, Wydawnictwo KR, Warszawa 2000.

Malcolm N., Wittgenstein. A Memoir, Clarendon Press, Oxford 2001.

Man P. de, Alegorie czytania. Język figuralny u Rousseau, Nietzschego, Rilkego i Prousta, tłum. A. Przybysławski, Universitas, Kraków 2004.

Mitosek Z., Od dzieła do rękopisu: o francuskiej krytyce genetycznej, "Pamiętnik Literacki" 1990, nr 81(4), s. 393-403.

Monk R., Ludwig Wittgenstein. Powinność geniusza, tłum. A. Lipszyc, Ł. Sommer, Wydawnictwo KR, Warszawa 2003.

Pascal B., Myśli, tłum. T. Żeleński, Instytut Wydawniczy PAX, Warszawa 1989.

Perloff M., Koda. Stać się "innym" człowiekiem. Wittgenstein i Ewangelie, [w:] tejże,

Ostrze ironii. Modernizm w cieniu monarchii habsburskiej, tłum. M. Płaza, Ossolineum, Wrocław 2018.

Pichler A., Problemy interpretacyjne Dociekań filozoficznych Wittgensteina: styl, terapia, Nachlass, tłum. T. Zarębski, [w:] Ludwig Wittgenstein - konteksty i konfrontacje, red. P. Dehnel, L. Rasiński, Wydawnictwo Naukowe Dolnośląskiej Szkoły Wyższej, Wrocław 2011, s. 119-141.

Saussure F. de, Szkice z językoznawstwa ogólnego, tłum. M. Danielewicz, Wydawnictwo Akademickie Dialog, Warszawa 2004.

Uspienski B., Poetyka kompozycji, tłum. P. Fast, Wydawnictwo "Śląsk", Katowice 1997.

Wittgenstein L., Dociekania filozoficzne, tłum. B. Wolniewicz, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2004.

Wittgenstein L., Philosophical Investigations, tłum. G.E.M. Anscombe, P.M.S. Hacker, J. Schulte, wyd. 4, red. P.M.S. Hacker, J. Schulte, Wiley-Blackwell, Oxford 2009.

Wittgenstein L., Uwagi różne, tłum. M. Kowalewska, Wydawnictwo KR, Warszawa 2000.

Wittgenstein's Vienna, red. A. Jannik, S. Toulmin, Simon & Schuster, New York 1973.

Karolina Kulpa   **Niechlujna wirtuozeria Stefana Themersona**

Antologia polskiego futuryzmu i nowej sztuki, oprac. Z. Jarosiński, H. Zaworska, Zakład Narodowy im. Ossolińskich, Wrocław 1978.

Awangarda i państwo, red. D. Monkiewicz, Muzeum Sztuki w Łodzi, Łódź 2018.

Barthes R., Śmierć autora, tłum. M.P. Markowski, "Teksty Drugie" 1999, nr 1-2, s. 247-251.

Benjamin W., Krytyka i narracja. Pisma o literaturze, tłum. B. Baran, Wydawnictwo Aletheia, Warszawa 2018.

Benjamin W., Źródło dramatu żałobnego w Niemczech, tłum. A. Kopacki, posł. A. Lipszyc, Wydawnictwo Sic!, Warszawa 2013.

Bergson H., Śmiech. Esej o komizmie, tłum. S. Cichowicz, Wydawnictwo KR, Warszawa 1995.

Breton A., Anthologie de l'humour noir, Pauvert, Paris 1972.

Breton A., Kryzys przedmiotu, [w:] Surrealizm. Teoria i praktyka literacka. Antologia, tłum. A. Ważyk, Warszawa 1973, s. 162-168.

Chawrińska I., Hybrydy i hybrydyczności. Z pogranicza literatury i sztuk wizualnych, Bernardinum, Pelpin 2020.

D'Angelo P., Sprezzatura: Concealing the Effort of Art from Aristotle to Duchamp, tłum. S. Marchetti, Columbia University Press, New York 2018. <https://doi.org/10.7312/dang17582>

Dziadek A., Themerson i Schwitters, "Teksty Drugie" 2006, nr 4, s. 85-93.

Faudemay A., L'humour et l'anarchisme: quelques indices d'une convergence possible, "Revue d'Histoire littéraire de la France" 1999, nr 3, s. 467-484. <https://doi.org/10.3917/rhlf.g1999-99n3.0467>

Franciszka Themerson, red. J. Reinhardt, tłum. J. Błachino, J. Holzman, J. Kłossowicz, K. Kopcińska, Z. Maciak, J. Reinhardt, M. Sady, T. Skiba, M. Szuster, Themerson Estate, Muzeum Sztuki w Łodzi, Łódź 2019.

Franczak J., Poszukiwanie realności. Światopogląd polskiej prozy modernistycznej, TAIWPN Universitas, Kraków 2007.

Grochowski G., Tekstowe hybrydy. Literackość i jej pogranicza, Wydawnictwo UMK, Toruń 2014.

Groys B., Słaby uniwersalizm, "Praktyka Teoretyczna" 2019, nr 2(32), s. 22-36. <https://doi.org/10.14746/prt.2019.2.1>

Hiller K., Heliografika jako nowy rodzaj techniki graficznej, "Forma" 1984, nr 2, s. 20-23.

Jaworska J., Co niesie czarny pudeł?, "Literatura na Świecie" 2013, nr 9-10, s. 21-39.

Kałuża A., Szczuka, Strzemiński, Themersonowie i polska poezja XX wieku, "Teksty Drugie" 2022, nr 1, s. 12-28. <https://doi.org/10.18318/td.2022.1.2>

Kant I., Przedmowa do drugiego wydania, [w:] tenże, Krytyka czystego rozumu, tłum. R. Ingarden, Antyk, Kęty 1999.

Karpowicz A., Kolaż. Awangardowy gest kreacji. Themerson, Buczkowski, Białoszewski, Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa 2007.

Kluba A., Autoteliczność - referencyjność - niewyraźność. O nowoczesnej poezji polskiej (1918-1939), Wydawnictwo Naukowe UMK, Toruń 2014.

Kluszczyński R.W., Obrazy na wolności. Studia z historii sztuk medialnych w Polsce, Instytut Kultury, Warszawa 1998.

Korespondencje. Sztuka nowoczesna i uniwersalizm, red. J. Lubiak, M. Ludwisiak, Muzeum Sztuki w Łodzi, Łódź 2012.

Kracauer S., Teoria filmu. Wyzwolenie materialnej rzeczywistości, tłum. W. Wartenstein, Słowo/obraz terytoria, Gdańsk 2008.

Kraskowska E., Twórczość Stefana Themersona - dwujęzyczność a literatura, Zakład Narodowy im. Ossolińskich, Wrocław 1989.

Kraskowska E., "Tyłem, ale naprzód". Studia i szkice o Themersonach, Wydawnictwo UAM, Poznań 2018.

Lutosławski W., O roli elementu przypadku w technice komponowania. "Res Facta: Teksty o Muzyce Współczesnej" 1967, nr 1, s. 34-40.

Merleau-Ponty M., The Possibility of Philosophy. Course Notes from the Collège de France, 1959-1961, tłum. K. Whitmoyer, oprac. S. Ménasé, Northwestern University Press, Illinois 2022.
<https://doi.org/10.2307/j.ctv25m88dx>

Miczka T., Czas przeszły niedokonany. O włoskiej sztuce futurystycznej, Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, Katowice 1994.

Morawski S., Sztuka i anarchizm, "Teksty: Teoria Literatury, Krytyka, Interpretacja" 1975, nr 2(20), s. 59-83.

Od Rimbauda do Eluarda, wyb. i tłum. A. Ważyk, Czytelnik, Warszawa 1973.

Parret H., De Baumgarten à Kant: sur la beauté, "Revue Philosophique de Louvain" 1992, nr 90, s. 317-343. <https://doi.org/10.2143/RPL.90.3.556179>

Peiper T., Tędy. Nowe usta, oprac. T. Podoska, Wydawnictwo Literackie, Kraków 1972.

Polityki/awangardy, red. A. Karpowicz, J. Kornhauser, M. Rakoczy, A. Wójtowicz, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków 2021.

Rancière J., Estetyka jako polityka, tłum. J. Kutyła i P. Mościcki, przedm. A. Żmijewski, postł. S. Žižek, Wydawnictwo Krytyki Politycznej, Warszawa 2007.

Rancière J., Polityka literatury, tłum. J. Franczak, [w:] Socjologia literatury. Antologia, red. G. Jankowicz, M. Tabaczyński, Korporacja Ha!art, Kraków 2015.

Rimbaud, Apollinaire i inni. Wybór przekładów, tłum. A. Międzyrzecki, Czytelnik, Warszawa 1988.

Stefan i Franciszka Themerson. Poszukiwania wizualne, oprac. wystawy i red. katalogu U. Czartoryska, tłum. E. Krasieńska, M. Talikowska-Musiał, Muzeum Sztuki, Łódź 1982.

Strzeмиński W., Wystawa Nowej Sztuki w Wilnie, "Zwrotnica" 1923, nr 6, s. 20-23.

Śniecikowska B., Interaktywne jaskółki intermediów? O Franciszki i Stefana Themersonów książkach dla dzieci, "PL.IT/ rassegna italiana di argomenti polacchi" 2018, nr 9, s. 47-66.

Śniecikowska B., Obraz - dźwięk - słowo - ruch. Intermedialność sztuki Franciszki i Stefana Themersonów, [w:] Słowo - obraz - dźwięk. Literatura i sztuki wizualne w koncepcjach polskiej awangardy 1918-1939, TAIWPN Universitas, Kraków 2005, s. 305-411.

Śniecikowska B., Themersonowie i ich późne dzieci. Słowografia w książkach dla młodych (i trochę starszych) "wizycytników", [w:] (Dy)fuzyje. Związki literatury i sztuki w Polsce po 1945 roku, red. M. Lachman, P. Polit, Wydawnictwo Muzeum Sztuki w Łodzi, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź 2019, s. 59-85.

Taszycka A., Surfikcja Przygody człowieka poczciwego Franciszki i Stefana Themersonów, "Kwartalnik Filmowy" 2007, nr 57-58, s. 14-22.

Taszycka A., Świat na wstępn. Przygoda człowieka poczciwego Franciszki i Stefana Themersonów jako film-walczka, "Kwartalnik Filmowy" 2010, nr 70, s. 15-25.

Taylor M.R., New York, [w:] Dada, red. L. Dickerman, Centre Pompidou, Paris 1975, s. 275-298.

Themerson F., Themerson S., Niewysłane listy: listy, dzienniki, rysunki, dokumenty 1940-1942, oprac. J. Reichardt, J. Błachnio, A. Arno, N. Wadley, Fundacja Terytoria Książki, Gdańsk 2019.

Themerson S., Hau! Hau! Czyli kto zabił Ryszarda Wagnera?, [w:] Generał Pięść i inne opowiadania, il. F. Themerson, Czytelnik, Warszawa 1980, s. 242-273.

Themerson S., Kurt Schwitters in England, Gaberboucchus, London 1958.

Themerson S., Logika, etykiety i ciało, tłum. M. Rychter, M. Wiśniewski, "Literatura na Świecie" 2013, nr 9-10, s. 86-214.

Themerson S., O potrzebie tworzenia widzeń. Du besoin de créer des visions, "The Artistic Film: f.a." 1937, nr 2, s. 36-52.

Turowski A., Wielka utopia awangardy. Artystyczne i społeczne utopie w sztuce rosyjskiej 1910-1930, Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa 1990.

Uniezwyklenie. Alternativa. Antologia 2, red. F. Recchia, Instytut Sztuki Wyspa, Gdańsk 2012.

Witkiewicz S.I., Piurblagizm. Teorya czystej blagi. Najlepsze utwory piurblagistów. Manifest, <http://polona.pl/item/319858/0/> (dostęp p: 31.10.2022).

Ziembicki A., Themerson S., Konkretna zalgebraizowana rzeczywistość, "Nowe Książki" 1981, nr 10, s. 44-45.

Żelazny M., Estetyka filozoficzna, Wydawnictwo Naukowe UMK, Toruń 2009.

Adela Kobelska **Tryby literaturoznawczej bezczynności. iKoło Polonistów UP**

Bachtin M.M., Problem tekstu, [w:] tegoż, Pogranicza twórczości słownej, tłum., wstęp, noty, przypisy i komentarze D. Ulicka, Państwowy Instytut Wydawniczy, Warszawa 2022, s. 401-416.

Bogalecki P., Lewą ręką. Polscy teoretycy poezji konkretnej jako konkretyści (Józef Bujnowski, Tadeusz Sławek, Piotr Rypson), „Er(r)go” 2018, nr 36, s. 179-209.

Compagnon A., *Demon teorii. Literatura a zdrowy rozsądek*, tłum. T. Stróżyński, Słowo/obraz terytoria, Gdańsk 2010.

Hańcza W., *Student i aktor*, [w:] *Poznańskie wspominki z lat 1918–1939*, przedm. J. Maciejewski, red. T. Kraszewski, T. Światała, Wydawnictwo Poznańskie, Poznań 1973, s. 445–476.

Hellich A., *Heterologie. Między literaturoznawstwem a literaturą*, [w:] *Wiek teorii. Sto lat nowoczesnego literaturoznawstwa polskiego*, red. nauk. D. Ulicka, Wydawnictwo IBL, Warszawa 2020, s. 369–424.

Janta-Pończyński A., *Duch niespokojny*, Media Rodzina of Poznań, Poznań 1998.

Kiec I., *Poznańscy poloniści i polonistyka w krzywym zwierciadle noworocznej szopki AD 1934*, „*Studia z Kultury Popularnej*” 2017, nr 1, s. 67–75.

Kobelska A., *Miasto polonistów*, [w:] *Stulecie poznańskiej polonistyki (1919–2019)*, t. 1: *Okres międzywojenny i lata okupacji*, red. B. Judkowiak i in., Wydawnictwo PSP, Poznań 2018, s. 63–111.

Kobelska A., *Miasto, uniwersytet, literaturoznawstwo. Poznań lat dwudziestych i trzydziestych XX wieku jako przestrzeń działania członków Koła Polonistów*, Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa 2016. <https://doi.org/10.31338/uw.9788323523406>

Kosidowski Z., *Sojusz kulturalny*, „*Życie Literackie*” 1934, nr 2, s. 1.

Koziołek R., *Dobrze się myśli literaturą*, Wydawnictwo Czarne, Wołowiec 2016.

Kraszewski T., *Byliśmy wtedy młodszy*, [w:] *Poznańskie wspominki z lat 1918–1939*, przedm. J. Maciejewski, red. T. Kraszewski, T. Światała, Wydawnictwo Poznańskie, Poznań 1973, s. 417–439.

Księga pamiątkowa wydana na dziesięciolecie istnienia Koła Polonistów Uniwersytetu Poznańskiego. 1919–1929, Koło Polonistów UP, Poznań 1930.

Latawiec C., *Awans społeczny i artystyczny Jana Kasprowicza i Władysława Orkana*, Narodowy Instytut Postępu, Poznań 1947.

Latawiec C., *Cyprian Kamil Norwid i jego czasy (pierwsze dziesięciolecie twórczości Norwida)*, t. 1: *Inwalida intencji, Szaman i jego uczeń, Biała tragedia Norwida (Żmichowska i Norwid)*, Wydawnictwo Stefana Dipple, Poznań 1938.

Latawiec C., *Cyprian Kamil Norwid i jego czasy (pierwsze dziesięciolecie twórczości Norwida)*, t. 4: *Promethidion na tle platońskich systemów estetycznych XVIII i XIX wieku*, Wydawnictwo Stefana Dipple, Poznań 1938.

Latawiec C., *Dziady Adama Mickiewicza. Nowe oświetlenie problemów*, Jan Jachowski – Księgarnia Uniwersytecka, Poznań 1929.

Latawiec C., *Sandomierzanie w Poznaniu. Uniwersytet, życie literackie, szkolnictwo 1923–1945*, oprac. literac. B. Latawiec, oprac. kryt. E. Rajewska, Wydawnictwo Naukowe UAM, Poznań 2018.

Latawiec C., *Walka o duszę narodu w twórczości Stanisława Wyspiańskiego*, Jan Jachowski – Księgarnia Uniwersytecka, Poznań 1930.

Maciejewski J., *Dzieje poznańskiej polonistyki uniwersyteckiej 1842–1988*, Wydawnictwo Naukowe UAM, Poznań 1992, s. 20–65.

Markowski M.P., Humanistyka, literatura, egzystencja, [w:] Literatura – teoria – życie: praktykowanie teorii w humanistyce współczesnej, red. A. Legeżyńska, R. Nycz, Wydawnictwo Instytutu Badań Literackich PAN, Warszawa 2012, s. 17–41. <https://doi.org/10.4000/books.iblpan.6718>

Markowski T., W zamku i nad „Esplanadą”, [w:] Poznańskie wspominki z lat 1918–1939, przedm. J. Maciejewski, red. T. Kraszewski, T. Światała, Wydawnictwo Poznańskie, Poznań 1973, s. 386–416.

Ossowska M., Ossowski S., Nauka o nauce, „Nauka Polska” 1935, t. XX, s. 1–12.

Ossowski S., Nauki humanistyczne a ideologia społeczna, „Nauka Polska” 1937, t. XXII, s. 1–24.

Popowska J., Konstancyntyn, [w:] 50 lat Poznańskiego Oddziału Związku Literatów Polskich. 1921–1971. Księga jubileuszowa, red. T. Kraszewski, Wydawnictwo Poznańskie, Poznań 1971, s. 95–100.

Rogalski A., Wspomnienia i przypomnienia. Z życia kulturalnego Poznania, Wydawnictwo Poznańskie, Poznań 1987, s. 7–55.

Stulecie poznańskiej polonistyki (1919–2019), t. 1: Okres międzywojenny i lata okupacji, red. B. Judkowiak i in., Wydawnictwo PSP, Poznań 2018.

Suchodolski B., Badanie i nauczanie, „Nauka Polska” 1936, t. XXI, s. 1–44.

Teoria badań literackich w Polsce. Wypisy, t. 2, oprac. H. Markiewicz, Wydawnictwo Literackie, Kraków 1960.

Tomaszewski B.W., Teoria literatury. Poetyka, przekład pod red. T. Grabowskiego, tłum. C. Gołkowski i in., Koło Polonistów S.U.P, Poznań 1935.

Troczyński K., Artysta i dzieło. Studium o Próchnie Wacława Berenta, W. Górski, G. Tetzlaw, Poznań 1938.

Troczyński K., Elementy form literackich, J. Jachowski, Poznań 1936.

Troczyński K., O potrzebie intelektualizmu, „Życie Literackie” 1928, nr 3, s. 1.

Troczyński K., Od formizmu do moralizmu. Szkice literackie, J. Jachowski, Księgarnia Uniwersytecka, Poznań 1935.

Troczyński K., Przedmiot i podział nauki o literaturze, [w:] Księga pamiątkowa wydana na dziesięciolecie istnienia Koła Polonistów Uniwersytetu Poznańskiego. 1919–1929, Koło Polonistów UP, Poznań 1930, s. 171–197.

Troczyński K., Rozprawa o krytyce literackiej. Zarys teorii, J. Jachowski, Poznań 1931.

Troczyński K., Świadectwa kultury Poznania, „Dziennik Poznański” 1938, nr 45, s. 9.

Troczyński K., Teoria poetyki. Szkic z zakresu metodologii nauki o literaturze, [w:] tegoż, Pisma wybrane, t. 1: Studia i szkice z nauki o literaturze, oprac. S. Dąbrowski, Wydawnictwo Literackie, Kraków 1997.

Troczyński K., Zagadnienia dynamiki poezji, PTPN, Poznań 1934.

Troczyński K., Zoil. Pisarz i strategia. Sztuka, etyka, naród. Brzozowsciana, podał do druku i oprac. K. Krasuski, Arcana, Kraków 2003.

Troczyński K., Życie literackie Poznania, „Dziennik Poznański” 1934, nr 76, s. 3.

Ulicka D., Literaturoznawcze dyskursy możliwe. Studia z dziejów nowoczesnej teorii literatury w Europie Środkowo-Wschodniej, TAIWPN „Universitas”, Kraków 2007.

Ulicka D., Rzut oka na nowoczesne polskie literaturoznawstwo teoretyczne, [w:] *Wiek teorii. Sto lat nowoczesnego literaturoznawstwa polskiego*, red. nauk. D. Ulicka, Wydawnictwo IBL, Warszawa 2020, s. 9–159.

Ulicka D., *Słowa i ludzie. 10 szkiców z antropologii filologicznej*, Wydawnictwo IBL, Warszawa 2013.

Wysłouch S., Przekreślona tradycja. Tadeusz Grabowski i Poznańskie Koło Polonistów, [w:] *Tradycja polskiej nauki o literaturze. Warszawskie Koło Polonistów po 70 latach*, red. D. Ulicka, M. Adamiak, Wydział Polonistyki UW, Warszawa 2008, s. 67–80.

Znanięcki F., Przedmiot i zadania nauki o wiedzy, „*Nauka Polska*” 1925, t. V, s. 1–78.

Znanięcki F., Społeczna rola uczonego, tłum. J. Szacki, [w:] F. Znanięcki, *Społeczne role uczonych*, Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa 1984, s. 279–478.

Piotr Sidorowicz   *W sprawie rozprawy tendencyjnej. O nadczyńności Stefana Żółkiewskiego w *Sporze o Mickiewicza**

Biernacki A., *Historia ośmiu zjazdów polonistycznych: od Michała Bobrzyńskiego do Stefana Żółkiewskiego*, Wydawnictwo IBL, Warszawa 1997.

Bobińska C., *Szkice o ideologach polskiego Oświecenia: Kołłątaj i Staszic*, Zakład Narodowy im. Ossolińskich, Wrocław 1952.

Dambek-Giallelis Z., Beletryzacja biografii: „*Dziennik pobytu w Rosji Adama Mickiewicza*” Leona Gomolickiego i „*Namiestnik narodu*” Tadeusza Łopalewskiego, „*Białostockie Studia Literaturoznawcze*” 2019, nr 14, s. 7–23.

Gomolicki L., *Mickiewicz wśród Rosjan*, Książka i Wiedza, Warszawa 1950.

Hopfinger M., *Wspomnienia o Stefanie Żółkiewskim*, [w:] IBL w PRL, red. E. Kiślak, t. 2, Wydawnictwo IBL, Warszawa 2016, s. 33–66.

Jakubowski J.Z., *Z dziejów naturalizmu w Polsce*, Zakład Narodowy im. Ossolińskich, Wrocław 1951.

Janion M., Współczesna postępową wiedza o Mickiewiczu, „*Pamiętnik Literacki*” 1952, nr 2, s. 596–610.

Jastrun M., *Mickiewicz*, Państwowy Instytut Wydawniczy, Warszawa 1949.

Kelera J., *Poezja Jakuba Jasińskiego: zarys monograficzny*, Zakład Narodowy im. Ossolińskich, Wrocław 1952.

Kubacki W., *Pierwiosniki polskiego romantyzmu*, Państwowe Zakłady Wydawnictw Szkolnych, Warszawa 1949.

Kwapiszewski M., *Od marksizmu dogmatycznego do humanistyki rozumiejącej: badania nad romantyzmem w IBL PAN w latach 1948–1989*, Wydawnictwo IBL, Warszawa 2016.

Markiewicz H., *Wspomnienie o Stefanie Żółkiewskim*, „*Nauka Polska*” 1991, nr 4, s. 197–203.

- Mętrak K., *Dziennik 1969–1979*, red. W. Holewiński, Iskry, Warszawa 1997.
- Mickiewicz A., *Gedichte*, Verlag Philipp Reclam Jun., Leipzig 1954.
- Mickiewicz A., *Wybór pism*, Książka i Wiedza, Warszawa 1950.
- Nowakowski J., *Spór o Zolę w Polsce: z dziejów pozytywistycznej recepcji naturalizmu francuskiego*, Zakład Narodowy im. Ossolińskich, Wrocław 1951.
- Owczarek B., *Twórczość i komunikacja literacka: spór o podstawy literaturoznawstwa marksistowskiego*, Czytelnik, Warszawa 1986.
- Pozytywizm. Część I, red. H. Markiewicz, Zakład Narodowy im. Ossolińskich, Wrocław 1950.
- Pozytywizm. Część II, red. B. Michałowska, Zakład Narodowy im. Ossolińskich, Wrocław 1951.
- Sandler S., „Spór o Mickiewicza” [recenzja], „Pamiętnik Literacki” 1953, nr 3(4), s. 364–379.
- Sandler S., *Wokół „Trylogii”*, Zakład Narodowy im. Ossolińskich, Wrocław 1952.
- Sidorowicz P., *Formy protestu „aparatchyka” – przypadek Stefana Żółkiewskiego*, [w:] *Poetyki protestu*, red. M. Kopicik, K. Kulpa, A. Piniewska i in., Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa 2021, s. 361–384. <https://doi.org/10.31338/uw.9788323552567.pp.361-384>
- Sławiński J., Instytut Badań Literackich, [w:] *Słownik realizmu socjalistycznego*, red. Z. Łapiński, W. Tomasiak, Universitas, Kraków 2004, s. 74–79.
- [Spis doktoratów na Wydziale Filologicznym Uniwersytetu Wrocławskiego z lat 1945–2010], *Archiwum Uniwersytetu Wrocławskiego*, https://www.archiw.uni.wroc.pl/wp-content/uploads/2017/05/WF_dr_1945-2010.pdf (dostęp: 30.10.2022).
- „Sprawozdania z Czynności i Prac PAN” 1956, nr 3.
- Stradecki J., *Bibliografia prac Stefana Żółkiewskiego*, [w:] *Problemy wiedzy o kulturze. Prace dedykowane Stefanowi Żółkiewskiemu*, red. A. Brodzka, M. Hopfinger, J. Lalewicz, Zakład Narodowy Imienia Ossolińskich, Wrocław 1986, s. 619–664.
- Szyper H., *Adam Mickiewicz: poeta i człowiek czynu: zarys popularny*, Spółdzielnia Wydawnicza Czytelnik, Warszawa 1947.
- Wyka K., *Historia literatury polskiej dla klasy X*, Państwowe Zakłady Wydawnictw Szkolnych, Warszawa 1953.
- Wyka K., *Teka Stańczyka na tle historii Galicji w latach 1849–1869*, Zakład Narodowy im. Ossolińskich, Wrocław 1951.
- Zakrzewski B., „Spór o Mickiewicza”, *Stefan Żółkiewski* [recenzja], „Pamiętnik Literacki” 1953, nr 3(4), s. 352–364.
- Zawodniak M., *Pierwszy literaturoznawca. Bolesława Bieruta wprowadzenie do dzieł Mickiewicza*, [w:] *Skuteczność słowa w działaniach politycznych i społecznych: materiały konferencyjne*, Bydgoszcz, 3–5 kwietnia 1997 r., red. E. Laskowska, Wydawnictwo Wyższej Szkoły Pedagogicznej, Bydgoszcz 1999, s. 125–133.
- Zawodniak M., „Żywy Mickiewicz”. *Socrealistyczny obraz wieszczka*, [w:] *Osoba w literaturze i komunikacji literackiej*, red. E. Balcerzan, W. Bolecki, Wydawnictwo IBL, Warszawa 2000, s. 177–185.

- Żółkiewski S., Konrad Wallenrod, „Polonistyka” 1952, nr 2, s. 23–35.
- Żółkiewski S., Młody Mickiewicz, „Życie Literackie” 1951, nr 2, s. 5.
- Żółkiewski S., Na przykładzie „Kuźnicy”, „Pamiętnik Literacki” 1974, nr 65(4), s. 59–75.
- Żółkiewski S., O polskim romantyzmie, „Polonistyka” 1951, nr 3, s. 11–14.
- Żółkiewski S., O romantyzmie polskim, „Życie Literackie” 1951, nr 22, s. 3, 12.
- Żółkiewski S., O „Sonetach” Mickiewicza, „Twórczość” 1952, nr 8, s. 122–135.
- Żółkiewski S., Od „Dziadów” do „Wallenroda”, „Życie Literackie” nr 3, s. 3.
- Żółkiewski S., Perspektywy literatury XX wieku, Państwowy Instytut Wydawniczy, Warszawa 1960.
- Żółkiewski S., Powrót do Itaki, „Życie Literackie” 1938, nr 5, s. 192–195.
- Żółkiewski S., Romantyzm polski po roku 1840, „Życie Literackie” 1951, nr 22, s. 3.
- Żółkiewski S., Sentymentalizm w poezji polskiej u schyłku XVIII wieku. Zagadnienie ideału dzieła literackiego, [Komisja egzaminów magisterskich], Archiwum UW, KEM 2790.
- Żółkiewski S., Spór o Mickiewicza, Zakład Narodowy im. Ossolińskich, Wrocław 1952.
- Żółkiewski S., Stare i nowe literaturoznawstwo. Szkice krytyczno-naukowe, Zakład Narodowy im. Ossolińskich, Wrocław 1950.
- Żółkiewski S., Uwagi polemisty o „Panu Tadeuszu”, „Polonistyka” 1952, nr 5, s. 4–16.
- Żółkiewski S., Ossowski J.S., Przeciw agresywnej ignorancji, „Życie Literackie” 1989, nr 5, s. 1, 6.

Aleksandra Ziobro (Bez)czynność interpretacji na przykładzie Odyseusza przy maszcie Marcii Sá Cavalcante Schuback

- Appel W., O nietypowym znaczeniu dualisu, [w:] idem, Zagadka syren. Filologa peregrynacje od antyku po współczesność, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, Toruń 2017, s. 57–70.
- Appel W., Zagadka syren, [w:] idem, Zagadka syren. Filologa peregrynacje od antyku po współczesność, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, Toruń 2017, s. 28–37.
- Auerbach M., Golias M., Gramatyka grecka, Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa 1985.
- Autenrietch G., Homeric Dictionary, tłum. R. Keep, Duckworth, London 1984.
- Beekes R. (współ. Lucien van Beek), Etymological Dictionary of Greek, t. 2, Brill, Leiden–Boston 2010.
- Cavalcante Schuback M. Sá, Lovtal till intet: Essäer om filosofisk hermeneutik, Glänta Produktion, 2006, 2013; wydanie elektroniczne, brak paginacji (dostęp: 21.06.2022).
- Cavalcante Schuback M. Sá, Odyseusz przy maszcie, [w:] tejże, Pochwała nicości, tłum. L. Neuger, wstęp M.P. Markowski, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków 2008, s. 97–114.
- Chantraine P.; Dictionnaire étymologique de la langue grecque: histoire des mots, avec un suppl. sous la dir. de A. Blanc, Ch. de Lamberterie, J.L. Perpillou, Klincksieck, Paris 1999.

- Chantraine P., Grammaire homérique, t. II: Syntaxe, Klincksieck, Paris 1953.
- Derrida J., Biała mitologia. Metafora w tekście filozoficznym, tłum. J. Margański, [w:] tegoż, Marginesy filozofii, tłum. A. Dziadek, J. Margański, P. Pieniążek, Wydawnictwo KR, Warszawa 2002, s. 264–336.
- Heubeck A., Hoekstra A., A Commentary on Homer's "Odyssey". Vol. 2, Books IX–XVI, Oxford 1989.
- Homer, Odyseja, tłum. J. Parandowski, Czytelnik, Warszawa 1981.
- Homer, Odyseja, tłum. R.R. Chodkowski, Towarzystwo Naukowe Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, Lublin 2022.
- Homer, Odyssey, tłum. A.T. Murray, revised by G.E. Dimock, Harvard University Press, Cambridge–London 1995.
- Jurewicz O., Słownik grecko-polski, Wydawnictwo Naukowe Sub Lupa, Warszawa 2018.
- Leach E., "The Little Pipe Sings Sweetly While the Fowler Deceives the Bird": Sirens in the Later Middle Ages, „Music & Letters” 2006, nr 87(2), s. 187–211. <https://doi.org/10.1093/ml/gci250>
- Liddell H.G., Scott R. i in., A Greek-English Lexicon, Clarendon Press, Oxford 1996.
- Miller J.H., Krytyk jako żywiciel i pasożyt, tłum. G. Borkowska, „Pamiętnik Literacki” 1986, nr 77(2), s. 285–295.
- Sobotka P., Etymologizowanie i etymologia. Od semantyki ontologicznej do etymologii hermeneutycznej, BEL Studio, Warszawa 2015.
- West M.L., The Making of the Odyssey, Oxford University Press, Oxford 2014.
- Witkowski S., Historyczna składnia grecka na tle porównawczym, Skład Główny w Kasie im. Mianowskiego, Lwów–Warszawa 1936.
- The Homer Encyclopedia, red. M. Finkelberg, Wiley-Blackwell, Malden 2011.

Alina Molisak   **Przeciwko beczynności – żydowskie młodzieżowe farmy rolnicze**

- „Diwrei Akiba” 1933–1939.
- „Zew Młodych: pismo młodzieży szomrowej” 1935–1939.
- Altberg J., Kolonia żydowska Zdanów pod Zamościem, „Jutrzenka” 1862, nr 22, s. 173.
- Bartyś J., Żydowskie kolonie rolnicze w Królestwie Polskim, „Biuletyn ŻIH” 1963, nr 47–48, s. 29–52.
- Graf H., Bł. P. dr Henryk Sterner, „Przegląd Społeczny” kwiecień–maj 1938, nr 4–5, s. 113–114.
- Ha-Am Ahad, The Wrong Way, <https://www.jewishvirtuallibrary.org/quot-the--wrong-way-quot-ahad-ha-am> (dostęp: 28.10.2019).
- Jewish Topographies. Visions of Space, Traditions of Place, red. J. Brauch, A. Lipphardt, A. Nocke, Ashgate Publishing, Burlington 2008.

Jewish Virtual Library, Artur Ruppín, <https://www.jewishvirtuallibrary.org/arthur-ruppín> (dostęp: 20.03.2021).

Kwiecień S., Prasa żydowska w języku polskim w Krakowie w latach 1918–1939, <http://sbsp.up.krakow.pl/article/view/1036> (dostęp: 28.10.2019).

Molisak A., Juden im ländlichen Raum Osteuropas in der erste Hälfte des 20. Jahrhunderts, [w:] Das östliche Europa als Verflechtungsraum. Agency in der Geschichte, red. R. Brochers, A. Bothe, M. Nesselrodt, A. Wiercholska, Metropol-Verlag, Berlin 2021, s. 185–198.

Molisak A., Żyd patrzy na chłopca... Wiejskie przestrzenie i chłopscy bohaterowie. Kilka przykładów z literatury jidysz, "Studia Judaica" 2019, nr 43(1), s. 31-48.
<https://doi.org/10.4467/24500100STJ.19.003.11230>

Molisak A., Żydzi-chłopi, "Teksty Drugie" 2017, nr 6, s. 238-249.
<https://doi.org/10.18318/td.2017.6.14>

Molisak A., Żydzi w przestrzeni wiejskiej - żydowskie dwory, "Kwartalnik Historii Żydów" 2020, nr 1(273), s. 129-143.

Natkowska M., Numerus clausus, getto ławkowe, numerus nullus, "paragraf aryjski": antysemityzm na Uniwersytecie Warszawskim 1931-1939, Żydowski Instytut Historyczny, Warszawa 1999.

Prokop-Janiec E., Pogranicze polsko-żydowskie. Topografie i teksty, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków 2013.

Rędziński K., Żydowskie organizacje młodzieżowe w Małopolsce i na Śląsku (1918-1939), "Prace Naukowe Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Częstochowie. Pedagogika" 2003, nr 12, s. 37-48.

Schlör J., Das Ich der Stadt. Debatten über Judentum und Urbanität, Vandenhoeck & Ruprecht, Göttingen 2005. <https://doi.org/10.13109/9783666569906>

Shumsky D., Beyond the Nation-State: The Zionist Political Imagination from Pinsker to Ben-Gurion, Yale University Press, New Haven 2018. <https://doi.org/10.12987/yale/9780300230130.001.0001>.

Three Cities of Yiddish: St. Petersburg – Warsaw – Moscow, red. G. Estraiikh, M. Krutikov, Publisher Legenda, Oxford 2017.

Traditions of Place, red. J. Brauch, A. Lipphardt, A. Nocke, Ashgate Publishing, Aldershot 2008.

Wirtualny Sztetl, Hanoar Haiwri we Lwowie, <https://sztetl.org.pl/pl/miejscowosci/l/703-lwow/101-organizacje-i-stowarzyszenia/81005-ha-noar-ha-iwri-we-lwowie> (dostęp: 28.10.2019).

Wyparte historie. Antysemityzm na Uniwersytecie Poznańskim w latach 1919–1939, red. M. Michalski, K. Podemski, Wydawnictwo Naukowe UAM, Poznań 2023.

Żydowski Instytut Historyczny, Ha-Szachar, <http://www.jhi.pl/psj/Ha-Szachar> (dostęp: 28.10.2019).

Żydowski Instytut Historyczny, Haszomer Hacair, https://www.jhi.pl/psj/Ha-Szomer_ha-Cair (dostęp: 28.10.2019).

Żydowski Instytut Historyczny, Pinskiér (Pinsker) Jehuda (Juda) Lejb (Leon Lew Semenowicz), [https://www.jhi.pl/psj/Pinskiér_\(Pinsker\)_Jehuda_\(Juda\)_Lejb_\(Leon_Lew_Semenowicz\)](https://www.jhi.pl/psj/Pinskiér_(Pinsker)_Jehuda_(Juda)_Lejb_(Leon_Lew_Semenowicz)) (dostęp: 28.10.2019).

Anna Piniewska **O niepełnosprawności. Bez tytułu**

Bańkowski A., [hasło:] Debil, [w:] Etymologiczny słownik języka polskiego, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2000.

Barnes C., Mercer G., Niepełnosprawność, tłum. P. Morawski, Wydawnictwo Sic!, Warszawa 2008.

Bełza M., Parysak D., "Upokorzona" codzienność osób niepełnosprawnych, "Parezja" 2014, nr 2, s. 25-37. <https://doi.org/10.15290/parezja.2014.02.03>

Błęszyńska K., Semantyka niepełnosprawności - rola języka w kształtowaniu sytuacji osób niepełnosprawnych, [w:] Interdyscyplinarność w teorii i praktyce pedagogiki specjalnej, red. M. Chodkowska, Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, Lublin 1999.

Bogdan R., Freak Show: Presenting Human Oddities for Amusement and Profit, University of Chicago Press, Chicago 2007.

Borowska-Beszta B., Niepełnosprawność w perspektywach kulturowych i teoretycznych, Impuls, Kraków 2012.

Cherney J.L., Ableist Rhetoric (How We Know, Value and See Disability), Penn State University Press, Pennsylvania 2019. <https://doi.org/10.1515/9780271085296>

Chrzanowska I., Pedagogika specjalna. Od tradycji do współczesności, Impuls, Kraków 2018.

Danielewicz D., Droga Jana, Wydawnictwo Literackie, Kraków 2020.

Davis L.J., Enforcing Normalcy: Disability, Deafness, and the Body, Verso Books, New York 1995.

["Debil" Malina Prześluga - dyskusja w Laboratorium Dramatu], https://www.youtube.com/watch?v=URn_pv4wpPA (dostęp: 05.09.2022).

Dekker S., 'Disabled' Is Not a Bad Word. Stop Telling People with Disabilities It Is, <https://www.irishtimes.com/life-and-style/health-family/disabled-is-not-a-bad-word-stop-telling-people-with-disabilities-it-is-1.4857377> (dostęp: 05.09.2022).

Fidowicz A., Językowy obraz osób niepełnosprawnych wśród uczniów klas VI szkoły podstawowej, "Przegląd Pedagogiczny" 2015, nr 2, s. 147-160.

Finkelstein F., Attitudes and Disabled People, World Rehabilitation Found, New York 1980.

Flader-Rzeszowska K., Zamurowany, "Teatr" 2021, nr 1, <https://teatr-pismo.pl/8035-zamurowany/> (dostęp: 05.10.2022).

Foucault M., Trzeba bronić społeczeństwa: wykłady w Collège de France, tłum. M. Kowalska, Wydawnictwo KR, Warszawa 1998.

Galasiński D., Osoby niepełnosprawne czy z niepełnosprawnością?, "Niepełnosprawność - Zagadnienia, Problemy, Rozwiązania" 2013, nr 4(9) s. 3-6, https://www.pfron.org.pl/fileadmin/files/0/477_01-Dariusz_Galasincki.pdf (dostęp: 05.09.2022).

Garbat M., Historia niepełnosprawności. Geneza i rozwój rehabilitacji, pomocy technicznych oraz wsparcia osób z niepełnosprawnościami, Novae Res, Gdynia 2015.

Garland-Thomson R., Niezwykłe ciała. Przedstawienie niepełnosprawności fizycznej w amerykańskiej kulturze i literaturze, tłum. N. Pamuła, Fundacja Teatr 21, Warszawa 2020.

- Giełda M., Pojęcie niepełnosprawności, [w:] Prawno-administracyjne aspekty sytuacji osób niepełnosprawnych w Polsce, red. M. Giełda, R. Raszewska-Skałecka, <https://www.bibliotekacyfrowa.pl/dlibra/publication/79973> (dostęp: 05.09.2022).
- Godlewska-Byliniak E., Niepełnosprawność i aktywizm. Performatywna siła protestu, "Teksty Drugie" 2020, nr 2, s. 104-123. <https://doi.org/10.18318/td.2020.2.7>
- Götz A., Obciążeni. "Eutanazja" w nazistowskich Niemczech, tłum. V. Grotowicz, Wydawnictwo Czarne, Wołowiec 2015.
- Hayes M.T, Black R.S., Troubling Signs: Disability, Hollywood Movies and the Construction of a Discourse of Pity, "Disability Studies Quarterly" 2003, nr 2(23), s. 114-132. <https://doi.org/10.18061/dsq.v23i2.419>
- Hulek A., Teoria i praktyka w rehabilitacji inwalidów: analiza w aspekcie fizycznym, psychologicznym, społecznym i zawodowym, Państwowy Zakład Wydawnictw Lekarskich, Warszawa 1969.
- Jarecki S., Choroby narządów słuchu i mowy a małżeństwo, "Zagadnienia Rasy" 1928, nr 4(2-3), s. 12-24.
- ["Kulawi" - jak mówić o niepełnosprawności?], <https://avalonextreme.pl/kulawi-jak-mowic-o-niepelnosprawnosci/> (dostęp: 05.09.2022).
- Lewis V.A., Introduction, [w:] Beyond Victims and Villains. Contemporary Plays by Disabled Playwrights, Theatre Communications Group, New York 2006.
- Lipko-Konieczna J., Dramaturgia przemocy, "Dialog" 2021, nr 4, <https://www.dialog-pismo.pl/w-numerach/dramaturgia-przemocy> (dostęp: 05.09.2022).
- McRuer R., Crip Theory: Cultural Signs of Queerness and Disability, NYU Press, New York 2006.
- Muca K., Odkrywanie niepełnosprawności - rozmowa z Lennardem J. Davisem, "Fragile" 2017, nr 1(35), https://fragile.net.pl/odkrywanie-niepelnosprawnosci-rozmowa-z-lennardem-j-davisem/#_ednref1 (dostęp: 05.09.2022).
- Müller A., Fabryka, moja miłość. O ciałach pracujących i społecznych w choreografiach Rafała Urbackiego, <https://nowynapis.eu/tygodnik/nr-65/artukul/fabryka-moja-milosc-o-cialach-pracujacych-i-spoecznych-w-choreografiach> (dostęp: 05.09.2022).
- Niepełnosprawność i społeczeństwo. Performatywna siła protestu, red. E. Godlewska-Byliniak, J. Lipko-Konieczna, Biennale Warszawa, Fundacja Teatr 21, Warszawa 2018.
- Ojrzyńska K., O małżeństwie i prawach seksualnych osób z niepełnosprawnością intelektualną na scenie i na ekranie, "Teksty Drugie" 2020, nr 2, s. 66-85. <https://doi.org/10.18318/td.2020.2.5>
- [Opis spektaklu Rewolucja, której nie było], Fundacja Teatr 21, <https://teatr21.pl/show-item/rewolucja-ktorej-nie-bylo/> (dostęp: 05.09.2022).
- Paluszkiewicz M., Prawne pojęcie niepełnosprawności, "Studia Prawno-Ekonomiczne" 2015, nr XCV, s. 77-98.
- Pamuła N., Kalekie świadectwa. Niepełnosprawność i protesty w Polsce w 2018 i 2020 roku, "Przegląd Kulturoznawczy" 2021, nr 4(50), s. 698-714. <https://doi.org/10.4467/20843860PK.21.048.14965>

[Post Moniki Dudy dotyczący języka osoby i języka tożsamości],
<https://www.instagram.com/p/CQdMHcGHZsJ/?igshid=YmMyMTA2M2Y%3D&fbclid=IwAR3ycT-v-STR4ATNMmoDIYZ-iEB1NDFB8UjBiSaOz36zTtXX6ERUs9YI21M> (dostęp: 05.09.2022).

Rzeźnicka-Krupa J., Społeczne ontologie niepełnosprawności. Ciało, tożsamość, performatywność, Impuls, Kraków 2019.

Shapiro J.P., No Pity. People with Disabilities Forging a New Civil Rights Movement, Times Books, New York 1994.

Struck-Peregończyk M., Leonowicz-Bukała I., Bezbronni ofiary i dzielni bohaterowie: wizerunek osób niepełnosprawnych w polskiej prasie, "Studia de Cultura: Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis" 2018, nr 10(1), s. 148-164. <https://doi.org/10.24917/20837275.10.1.12>

Świerkosz M., Niepełnosprawność poza zmysłami. Reprezentacja, ucieleśnienie i strategię "odgapienia się", "Didaskalia" 2021, nr 16, <https://didaskalia.pl/pl/artykul/niepelnosprawnosc-pozazmysleniem> (dostęp: 05.09.2022).

Taylor S., Bydłące brzemię. Wyzwolenie ludzi z niepełnosprawnością i zwierząt, tłum. K. Makaruk, Wydawnictwo Filtry, Warszawa 2021.

[Transmisja z III panelu dyskusyjnego Zjazdu Polonistów],
https://www.facebook.com/watch/live/?ref=watch_permalink&v=2649728151831401 (dostęp: 05.09.2022).

Twardowski A., Społeczny model niepełnosprawności - analiza krytyczna, "Studia Edukacyjne" 2018, nr 48, s. 97-114. <https://doi.org/10.14746/se.2018.48.7>

UPIAS, Podstawowe założenia na temat niepełnosprawności, [w:] Niepełnosprawność i społeczeństwo. Performatywna siła protestu, red. E. Godlewska-Byliniak, J. Lipko-Konieczna, Fundacja Teatr 21, Biennale Warszawa, Warszawa 2018, s. 117-159.

[World Health Organization, International Classification of Functioning and Disability],
https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/65990/WHO_HSC_ACE_99.2.pdf?sequence=1&isAllowed=y (dostęp: 05.09.2022).

World Health Organization, International Classification of Functioning, Disability and Health,
https://www.cdc.gov/nchs/data/icd/icfoverview_finalforwho10sept.pdf (dostęp: 05.09.2022).

[World Health Organization, International Classification of Impairments, Disabilities, and Handicaps. A Manual of Classification Relating to the Consequences of Disease],
https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/41003/9241541261_eng.pdf (dostęp: 05.09.2022).

Wojnarowska A, Niepełnosprawność intelektualna w publicznym i prywatnym dyskursie, Impuls, Kraków 2010.

Wybrane aspekty sterylizacji ludzi ze względów eugenicznych, medycznych i społecznych, red. M. Musielak, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Medycznego im. Karola Marcinkowskiego, Poznań 2009.

[Wypowiedź aktywistki z niepełnosprawnością Melissy Blake],
<https://twitter.com/melissablake/status/1513395864328409092> (dostęp: 05.09.2022).

Zdrodowska M., Między aktywizmem a akademią. Studia nad niepełnosprawnością, "Teksty Drugie" 2016, nr 5, s. 384-403. <https://doi.org/10.18318/td.2016.5.25>

Jadwiga Biernacka „Żaden pałac nie runie sam z siebie”. Przepis na reportaż skuteczny (i nieskuteczny)

Adamczewska I., Reportaż wcieleniowy, "Zagadnienia Rodzajów Literackich" 2017, nr LX(4), s. 177-182.

Baczyński S., Pisma krytyczne, Państwowy Instytut Wydawniczy, Warszawa 1963.

Bly N., Ten Days in a Mad-House, Ian L. Munro, New York 1887.

Bradlee B., A Good Life. Newspapering and Other Adventures, Simon & Schuster, New York 1995.

Cooke J., Jimmy's World, "Washington Post" 28.09.1980, <https://www.washingtonpost.com/archive/politics/1980/09/28/jimmys-world/605f237a-7330-4a69-8433-b6da4c519120/> (dostęp: 25.02.2023).

Czapliński P., Gatunek orientacyjny. Reportaż polski na przełomie XX i XXI wieku, "Teksty Drugie" 2019, nr 6, s. 19-41. <https://doi.org/10.18318/td.2019.6.2>

Dickens C., American Notes, Collins' Clear-Type Press, London 1893.

Faron D., Jadczyk S., Piekło u zakonnic. Bicie, wiązanie, zamykanie w klatce. Horror dzieci w DPS pod Krakowem, <https://wiadomosci.wp.pl/pieklo-u-zakonnic-bicie-wiazanie-zamykanie-w-klatce-horror-dzieci-w-dps-pod-krakowem-6778332058069696a> (dostęp: 22.10.2022).

Frukacz K., Polski reportaż książkowy - przemiany i adaptacje, Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, Katowice 2017.

Goban-Klas T., Wartki nurt mediów. Ku nowym formom społecznego życia informacji. Pisma z lat 2000-2011, Towarzystwo Autorów i Wydawców Prac Naukowych Universitas, Kraków 2011.

Gołaszewska M., Estetyka rzeczywistości, Instytut Wydawniczy Pax, Warszawa 1984.

Maziarski J., Anatomia reportażu, Wydawnictwo Literackie, Kraków 1966.

Patora T., Stelmasiak M., Łowcy skór. Zgony nas cieszyły, "Gazeta Wyborcza" 12.04.2005, <https://wyborcza.pl/7,75248,2648899.html> (dostęp: 26.11.2022).

Piechota M., "Opowiedzieć coś ważnego" - reportaż prasowy w audiowizualnym świecie, [w:] Między odpowiedzialnością a sensacją. Dziennikarstwo i edukacja na przełomie wieków, red. K. Wolny-Zmorzyński, M. Wrońska, W. Furman, Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego, Rzeszów 2006, s. 151-158.

Polman L., Karawana kryzysu. Za kulisami przemysłu pomocy humanitarnej, tłum. E. Jusewicz-Kalter, Wydawnictwo Czarne, Wołowiec 2011.

Rezendes M., Church Allowed Abuse by Priest for Years, part 1, "Boston Globe" 6.01.2002, <https://www.bostonglobe.com/news/special-reports/2002/01/06/church-allowed-abuse-priest-for-years/cSHfGkTlrAT25qKGvBuDNM/story.html> (dostęp: 12.10.2022).

Schwertner J., Tutaj nie jestem księdzem. Jak się pracuje w szlacheckiej paczce, <https://wiadomosci.onet.pl/tylko-w-onecie/tutaj-nie-jestem-ksiedzem-jak-sie-pracuje-w-szlachetnej-paczce-reportaz-o-ks-jacku/jl3gflj> (dostęp: 15.10.2022).

Sieradzka M., Funkcja reportażu w programach telewizji regionalnej - doświadczenia i przyszłość, "Acta Universitatis Lodzianis Folia Litteraria Polonica" 2015, nr 3(29), s. 119-121. <https://doi.org/10.18778/1505-9057.29.12>

Sipowicz K., Kora, Kora. A planety szaleją, Agora, Warszawa 2011.

Skuteczny, [w:] Słownik języka polskiego, Wydawnictwo Naukowe PWN, <https://sjp.pwn.pl/slowniki/skuteczny.html> (dostęp: 15.06.2022).

Staniszewski A., Reportaż prasowy (Przemiany gatunku), [w:] Dziennikarstwo i jego konteksty, red. Z. Bauer, E. Chudziński, Wydawnictwo Naukowe Wyższej Szkoły Pedagogicznej, Kraków 1991, s. 83-92.

Szczygieł M., Reportażu życie po życiu, [w:] tegoż, Nie ma, Dowody na Istnienie, Warszawa 2018, s. 291-300.

Szczygieł M., Śliczny i posłuszny, "Duży Format" 25.06.2013, <https://wyborcza.pl/duzyformat/7,127290,14167740,sliczny-i-posluszny.html> (dostęp: 17.10.2022).

Szelburg-Zarembina E., Myjcie owoce!, "Wiadomości Literackie" 1933, nr 43, s. 4-5.

Sztachelska J., Reportaż. Z historii gatunku w wieku XIX, "Białostockie Studia Literaturoznawcze" 2013, nr 4, s. 153-170. <https://doi.org/10.15290/bsl.2013.04.11>

Szulczewski M., Prasa i społeczeństwo. O roli i funkcjach prasy w państwie socjalistycznym, Książka i Wiedza, Warszawa 1964.

Urbanski S., A Neo-Aristotelian Critique of "Jimmy's World": New Ideas in a Long-Debated Journalism Fabrication, "American Communication Journal" 2016, nr 18(1), <http://ac-journal.org/journal/2014-2017/Vol18/Issue%201/ACJ%202016%20Issue%201--Article%201.pdf> (dostęp: 27.02.2023).

Wallraff G., Bułeczki dla Lidla, [w:] tegoż, Z nowego wspaniałego świata, Wydawnictwo Czarne, Wołowiec 2012, s. 125-151.

When Charles Dickens Fell out with America, "BBC News" 14.02.2012, <https://www.bbc.com/news/magazine-17017791> (dostęp: 26.02.2023).

Wolny K., O poetyce współczesnego reportażu polskiego (1945-1985), Wydawnictwo Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Rzeszowie, Rzeszów 1991.

Wolny-Zmorzyński K., Kaliszewski A., Furman W., Gatunki dziennikarskie. Teoria, praktyka, język, Wydawnictwa Akademickie i Profesjonalne, Warszawa 2006.

XX/100. Antologia polskiego reportażu XX wieku, t. 1, red. M. Szczygieł, Wydawnictwo Czarne, Wołowiec 2014.

Joanna Jeziorska-Haładaj **Bezczynność bohaterki drugosobowej biografii**

Delcroix M., Marguerite Yourcenar: une biographe devant ses biographes, "Cahiers de l'Association internationale des études françaises" 2000, nr 52, s. 203-220. <https://doi.org/10.3406/caief.2000.1387>

Dezon-Jones É., Sarde M., Yourcenar sans masque / Unmasking Yourcenar / Yourcenar sin máscara, Viviane Hamy, Paris 2014.

Dictionnaire Marguerite Yourcenar, red. B. Blanckeman, Champion, Paris 2017.

Fallaci O., Un uomo, Rizzoli, Milano 1979.

Fludernik M., Second Person Narrative as a Test-Case for Narratology, "Style" 1994, nr 3 (28), s. 445-479.

Jasińska M., Zagadnienia biografii literackiej. Geneza i podstawowe gatunki dwudziestowiecznej beletrystyki biograficznej, Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa 1970.

Jeziorska-Haładaj J., Second Person Narratives in Non-Fiction, "Przegląd Literacko-Filozoficzny" 2018, nr 8(11), 43-54. <https://doi.org/10.32798/pflit.53>

Krall H., Hamlet, [w:] Dowody na istnienie, Świat Książki, Warszawa 2007.

Łebkowska A., Rozmowa z pisarzem - analiza gatunku, [w:] Kryzys czy przełom. Studia z historii i teorii literatury, red. M. Lubelska, A. Łebkowska, Universitas, Kraków 1994.

Nasiłowska A., Porządki w bibliotece, "Teksty Drugie" 2019, nr 1, s. 7-12. <https://doi.org/10.18318/td.2019.1.1>

Rembowska-Płuciennik M., Narracyjne podwojenie jaźni, [w:] Projekt na daleką metę. Prace ofiarowane Ryszardowi Nyczowi, red. Z. Łapiński, A. Nasiłowska, Instytut Badań Literackich PAN, Warszawa 2016.

Sarde M., Colette: Libre et entravée, Stock, Paris 1978.

Sarde M., Histoire d'Eurydice pendant la remontée, Seuil, Paris 1991.

Sarde M., Regard sur les Françaises: Xe siècle – XXe siècle, Stock, Paris 1983.

Sarde M., Représentations des Juifs chez Marguerite Yourcenar, [w:] Marguerite Yourcenar et la Méditerranée, red. C. Faverzani, Centre de Recherches sur les Littératures Modernes et Contemporaines, Clermont-Ferrand 1995.

Sarde M., Vous, Marguerite Yourcenar: la passion et ses masques, Robert Laffont, Paris 1995.

Yourcenar M., Archives du Nord. Le labyrinthe du monde II, Gallimard, Paris 1977.

Yourcenar M., D'Hadrien à Zénon: Correspondance 1951–1956, red. J. Brami, M. Delcroix, É. Dezon-Jones, C. Gaudin, R. Poignault, M. Sarde, Gallimard, Paris 2004.

Yourcenar M., En 1939, l'Amérique commence à Bordeaux: Lettres à Emmanuel Boudot-Lamotte (1938–1980), red. É. Dezon-Jones, M. Sarde, Gallimard, Paris 2013.

Yourcenar M., "Le pendant des Mémoires d'Hadrien et leur entier contraire": Correspondance 1964–1967, red. B. Blanckeman, É. Dezon-Jones, R. Poignault, M. Sarde, Gallimard, Paris 2019.

Yourcenar M., Lettres à ses amis et quelques autres, red. J. Brami, M. Sarde, Gallimard, Paris 1995.

Yourcenar M., "Persévérer dans l'être": Correspondance 1961–1963, red. J. Brami, M. Delcroix, C. Gaudin, R. Poignault, M. Sarde, Gallimard, Paris 2011.

Yourcenar M., Quoi? L'Éternité. Le labyrinthe du monde III, Gallimard, Paris 1988.

Yourcenar M., *Souvenirs pieux. Le labyrinthe du monde I*, Gallimard, Paris 1974.

Yourcenar M., "Une volonté sans fléchissement": *Correspondance 1957–1960*, red. J. Brami, M. Delcroix, C. Gaudin, R. Poignault, M. Sarde, Gallimard, Paris 2008.

Zuzanna Sala   **Depresja a melancholia. Depresja jako kategoria interpretacyjna**

Berardi F. "Bifo", *Soul at Work*, tłum. F. Cadel, G. Mecchia, Semiotext(e), Los Angeles 2009.

Bieńczyk M., *Melancholia: o tych, co nigdy nie odnajdą straty*, Wydawnictwo Sic!, Warszawa 1998.

Fisher M., *Ghosts of My Life: Writings on Depression, Hauntology and Lost Futures*, John Hunt Publishing, Ropley 2014 [wydanie elektroniczne].

Fisher M., Prywatyzacja stresu, tłum. Ł. Żurek, "Praktyka Teoretyczna" 2022, nr 3(45), s. 251-263.
<https://doi.org/10.19195/prt.2022.3.10>

Fisher M., Realizm kapitalistyczny. Czy nie ma alternatywy?, tłum. A. Karalus, Instytut Wydawniczy Książka i Prasa, Warszawa 2020.

Frantzen M.K., *Going Nowhere, Slow: The Aesthetics and Politics of Depression*, Zero Books, Winchester 2019 [wydanie elektroniczne].

Freud S., Żaloba i melancholia, [w:] *Psychologia nieświadomości*, tłum. R. Reszke, Wydawnictwo KR, Warszawa 2009, s. 147-159.

Golus A., Od przedmiotu do podmiotu. Status dziecka w rodzinie i społeczeństwie, "Studia Edukacyjne" 2018, nr 48, s. 315-334. <https://doi.org/10.14746/se.2018.48.21>

Helliwell J.F., Huang H., Wang S., Norton M., *Happiness, Benevolence, and Trust During COVID-19 and Beyond*, [w:] *World Happiness Report 2022*, red. J.F. Helliwell, R. Layard, J.D. Sachs, J.E. De Neve, L.B. Aknin, S. Wang, Sustainable Development Solutions Network, New York 2022.

Horwitz A.V., Wakefield J.C., *The Loss of Sadness: How Psychiatry Transformed Normal Sorrow into Depressive Disorder*, Oxford University Press, Oxford 2007.
<https://doi.org/10.1093/oso/9780195313048.001.0001>

Jameson F., *Postmodernizm, czyli logika kulturowa późnego kapitalizmu*, tłum. M. Płaza, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków 2011.

Kępiński A., *Melancholia*, Wydawnictwo Literackie, Kraków 2001.

Kucy-Zajac A., Depresja w metaforze, metaforyka depresji, „Acta Philologica” 2017, nr 50, s. 177–188.

Lévinas E., *Czas i to, co inne*, tłum. J. Migasiński, Wydawnictwo KR, Warszawa 1999.

Łysak T., Trauma – od genealogii pojęcia do studiów nad traumą, [w:] tegoż, *Antologia studiów nad traumą*, Universitas, Kraków 2015.

Markowski M.P., *Powszechna rozwiążłość: Schulz, egzystencja, literatura*, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków 2012.

Pickett K., Wilkinson R., You're More Likely to Achieve the American Dream if You Live in Denmark, „World Economic Forum” 2017, <https://www.weforum.org/agenda/2017/08/youre-more-likely-to-achieve-the-american-dream-if-you-live-in-denmark> (dostęp: 20.05.2023).

Reynolds S., Retromania: jak popkultura żywi się własną przeszłością, tłum. F. Łobodziński, Kosmos Kosmos, Warszawa 2018.

Sala Z., Etyka empatii. O statusie współodczuwania w literaturoznawczej krytyce etycznej, „Litteraria Copernicana” 2022, nr 42(2), s. 35–46.

Smith J., Soul on Strike [Preface], [w:] F. Berardi, Soul at Work, tłum. F. Cadel, G. Mecchia, Semiotext(e), Los Angeles 2009, s. 9–20.

Świeściak A., Melancholia w poezji polskiej po 1989 roku, Universitas, Kraków 2010.

Tabaczyński M., Pokolenie wyżu depresyjnego: biografia, Korporacja Ha!art, Kraków 2019 [wydanie elektroniczne].

Traverso E., Lewicowa melancholia. Marksizm, historia i pamięć, tłum. W. Gilewski, Instytut Wydawniczy Książka i Prasa, Warszawa 2020.

Wiosna Szukała ***Mój rok relaksu i odpoczynku Ottessa Moshfegh i Serotonina Michela Houellebecq'a w świetle koncepcji beczynności Giorgia Agambena***

Agamben G., Homo sacer; suwerenna władza i nagie życie, tłum. M. Salwa, Pró szyn ski i S-ka, Warszawa 2008.

Agamben G., Potentialities, Stanford University Press, Stanford 1999.

Agamben G., The Use of Bodies, tłum. A. Kotsko, Stanford University Press, Stanford 2016.

Agamben G., The Work of Man, tłum. K. Attell, [w:] Giorgio Agamben. Sovereignty and Life, red. M. Calarco, S. DeCaroli, Stanford University Press, California 2007.

Agamben G., What Is a Destituent Power?, tłum. S. Wakefield, „Environment and Planning D: Society and Space” 2014, nr 32, s. 65–74. <https://doi.org/10.1068/d3201tra>

Arystoteles, Etyka nikomachejska, tłum. D. Gromska, Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa 1982.

Bielik-Robson A., Czy istnieje życie po seksie? „Serotonina”, czyli cicha apokalipsa zombie, „Znak” 2022, nr 768, s. 14–21.

Bieńczyk M., Melancholia. O tych, co nigdy nie odnajdą straty, Sic!, Warszawa 1998.

Bruner R., Young People Are Leaving Their Jobs in Record Numbers – And Not Going Back, „Time” 29.10.2021, <https://time.com/6111245/young-workers-quitting/> (dostęp: 14.10.2022).

Campbell M., Behind the Name, <https://www.behindthename.com/name/aymeric> (dostęp: 14.10.2022).

Długołęcka A., Współczesna Pieśń nad Pieśniami, „Znak” 2022, nr 768, s. 32–34.

Doolling A., How Being More Productive Starts With Doing Nothing, „The Wall Street Journal” 16.03.2021, <https://www.wsj.com/articles/why-doing-nothing-can-make-you-more-productive-11615911969> (dostęp: 14.10.2022).

EWAGRIUSZ z Pontu, Pisma ascetyczne, t. 1, przedmowa L. Misiarczyk, Tyniec – Wydawnictwo Benedyktynów, Kraków 2007.

Faerber J., Houellebecq: Homais romancier (Sérotonine), „Diacritik” 8.01.2019, <https://diacritik.com/2019/01/08/houellebecq-homais-romancier-serotonine/> (dostęp: 14.10.2022).

Fredro-Boniecka M., Ucieczka od życia, „Vogue” 18.10.2019, <https://www.vogue.pl/a/ucieczka-od-zycia> (dostęp: 14.10.2022).

Han B.C., Społeczeństwo zmęczenia i inne eseje, tłum. R. Pokrywka, Wydawnictwo Krytyki Politycznej, Warszawa 2022.

Headlee C., Do Nothing: How to Break Away from Overworking, Overdoing, and Underliving, Harmony Books, New York 2021.

Hidalgo M., Las almas muertas de Houellebecq, „El Cultural” 6.01.2019, https://www.elespanol.com/el-cultural/blogs/tengo_una_cita/20190106/almas-muertas-houellebecq/366583344_12.html (dostęp: 14.10.2022).

Houellebecq M., Serotonina, tłum. B. Geppert, W.A.B., Warszawa 2019.

Iwasiów I., Odmrażanie. Literatura w potrzebie, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego, Szczecin 2020.

Kleeman A., This Novel Provides an Empowering, Grotesque Alternative to Leaning In, „Vanity Fair” 2.07.2018, <https://www.vanityfair.com/style/2018/07/ottessa-moshfegh-my-year-of-rest-and-relaxation-empowering-grotesque-alternative-to-leaning-in> (dostęp: 14.10.2022).

Krajewski M., Eremityzacja, [w:] Błędnik. Utrzymując równowagę, red. M. Krajewski, Z. Małkiewicz-Daszkowska, Bęc Zmiana, Warszawa 2018.

Kubacka M., W pogoni za domowością. Balansowanie miejsc i uczuć w sferze domowej, [w:] Błędnik. Utrzymując równowagę, red. M. Krajewski, Z. Małkiewicz-Daszkowska, Bęc Zmiana, Warszawa 2018.

Marx L., Melville’s Parable of the Walls, „The Sewanee Review” 1953, nr 4, s. 602–627.

Masłowska D., Pralnie czasu, „Dwutygodnik” 2022, <https://www.dwutygodnik.com/artukul/10104-pralnie-czasu.html> (dostęp: 14.10.2022).

May K., Wintering: The Power of Rest and Retreat in Difficult Times, Riverhead Books, New York 2020.

McCall D., The Silence of Bartleby, Cornell University Press, Ithaca 1989.

Mecking O., Niksen: Embracing the Dutch Art of Doing Nothing, Harvest Publications, Eugene 2021.

Moshfegh O., Mój rok relaksu i odpoczynku, tłum. Ł. Buchalski, Pauza, Warszawa 2019.

Negri A., Hardt M., Imperium, tłum. S. Ślusarski, A. Kołbaniuk, W.A.B., Warszawa 2005.

Odell J., How to Do Nothing: Resisting the Attention Economy, Melville House, New York 2020.

Price D., Laziness Does Not Exist, Atria Books, New York 2021.

Ratajczak M., Szczęśliwi ubodzy w język – do nich należy bogactwo tego świata, „Praktyka Teoretyczna” 23.09.2013, <https://www.praktykateoretyczna.pl/artykuly/mikoaj-ratajczak-szczesliwi-ubodzy-w-jezyk-do-nich-nalezy-bogactwo-tego-swiata/> (dostęp: 14.10.2022).

Stahl W., The Exception and the Paradigm: Giorgio Agamben on Law and Life, „Contemporary Political Theory” 2019, nr 19(2), s. 233–250. <https://doi.org/10.1057/s41296-019-00344-w>

Wiśniewski M., Ślepe ściany, [w:] H. Melville, Nowele i opowiadania, Państwowy Instytut Wydawniczy, Warszawa 2020, s. 592–626.

Mateusz Kaliński „O końcu świata, który trwa, przypominam sobie nieczęsto, są bowiem sprawy ważniejsze”. Nawiedzona codzienność w *Mer de Glace* Małgorzaty Lebdy

Bachtin M., Dostojewski. 1961 rok, [w:] tegoż, Pogranicza twórczości słownej. Studia i notatki archiwalne, tłum. i wstęp D. Ulicka, Państwowy Instytut Wydawniczy, Warszawa 2022, s. 417-430.

Bachtin M., Problemy poetyki Dostojewskiego, tłum. N. Modzelewska, Państwowy Instytut Wydawniczy, Warszawa 1970.

Bińczyk E., Epoka człowieka: retoryka i marazm antropocenu, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2018.

Brach-Czaina J., Szczeliny istnienia, Dowody na istnienie, Warszawa 2018.

Buell L., The Environmental Imagination: Thoreau, Nature Writing and the Formation of American Culture, The Belknap Press of Harvard University Press, Cambridge, Mass.-London 1995.
<https://doi.org/10.2307/j.ctv1nzfgsv>

Derrida J., Widma Marksa. Stan długu, praca żałoby i nowa Międzynarodówka, tłum. T. Załuski, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2016.

Fiedorczyk J., Cyborg w ogrodzie. Wprowadzenie do ekokrytyki, Wydawnictwo Naukowe Katedra, Gdańsk 2015.

Fiedorczyk J., Beltrán G., Ekopoetyka/Edopoética/Edopoetics. Ekologiczna obrona poezji/Una defensa ecológica de la poesía/An ecological "defence of poetry", Muzeum Historii Polskiego Ruchu Ludowego, Biblioteka Iberyjska, Warszawa 2020.

Hiltner K., General Introduction, [w:] Ecocriticism. The Essential Reader, red. K. Hiltner, Routledge, London-New York 2015, s. XII.

Kotarbiński T., Opiekun spolegliwy, [w:] tegoż, Pisma etyczne, Zakład Narodowy im. Ossolińskich, Wrocław 1987.

Lebda M., Mer de Glace, Wydawnictwo Warstwy, Wrocław 2021.

Lebda M., Sprawy ziemi, Wydawnictwo Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej i Centrum Animacji Kultury w Poznaniu, Poznań 2020.

Lebda M., Borowczyk J., Skibski K., Po to jestem, żeby mówić też za nich, nimi, ale poprzez siebie, "Czas Kultury" 2017, nr 3, s. 146-154.

- Lekowska D., Małgorzata Lebda, [w:] Polska poezja współczesna. Przewodnik encyklopedyczny, <https://przewodnikpoetycki.amu.edu.pl/encyklopedia/malgorzata-lebda/> (dostęp: 11.10.2022).
- Lekowska D., Sprawy ziemi. (Eko)poetyka Małgorzaty Lebdy, "Poznańskie Studia Polonistyczne. Seria Literacka" 2018, nr 33, s. 185-201. <https://doi.org/10.14746/pspsl.2018.33.11>
- Małochleb P., Przepływ i cięcie - Małgorzaty Lebdy strategia przetrwania, [w:] M. Lebda, Sprawy ziemi, Wydawnictwo Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej i Centrum Animacji Kultury w Poznaniu, Poznań 2020.
- Marx L., The Machine in the Garden. Technology and the Pastoral Ideal in America, Oxford University Press, Oxford 2000. <https://doi.org/10.1093/oso/9780195133516.001.0001>
- Marzec A., Antropocień. Filozofia i estetyka po końcu świata, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2021.
- McCaffrey E., The Eco-poetics of Reparation: Sebald, Darrieussecq, and Barthes, "Journal of Literature and Trauma Studies" 2016, nr 5(2), s. 105-125. <https://doi.org/10.1353/jlt.2016.0024>
- Meller O., Poza granicami lasu (Małgorzata Lebda, "Mer de Glace"), <https://magazynwizje.pl/aktualnik/meller-lebda/> (dostęp: 1.10.2022).
- Merwin W.S., Fiedorczuk J., Już tylko o ogrodach, [w:] J. Fiedorczuk, Inne możliwości: o poezji, ekologii i polityce. Rozmowy z amerykańskimi poetami, Wydawnictwo Naukowe Katedra, Gdańsk 2019.
- Müller T., Notes Toward an Ecological Conception of Bakhtin's 'Chronotope', "Ecozon@. European Journal of Literature Culture and Environment" 2010, nr 1(1), s. 98-102. <https://doi.org/10.37536/ECOZONA.2010.1.1.327>
- Müller T., The Ecology of Literary Chronotopes, [w:] Handbook of Ecocriticism and Cultural Ecology, red. M. Middeke, G. Rippl, H. Zapf, De Gruyter, Berlin 2016, s. 590-604. <https://doi.org/10.1515/9783110314595-032>
- Nowak A.W., Odzyskanie wyobraźni dla (złożonej) przyszłości, "Teksty Drugie" 2020, nr 6, s. 196-215. <https://doi.org/10.18318/td.2020.6.12>
- Sebald W.G., Austerlitz, tłum. M. Łukasiewicz, Wydawnictwo Ossolineum, Wrocław 2020.
- Skinner J., Fiedorczuk J., Wywiad z Jonathanem Skinnerem, [w:] J. Fiedorczuk, Cyborg w ogrodzie. Wprowadzenie do ekokrytyki, Wydawnictwo Naukowe Katedra, Gdańsk 2015.
- Skurtys J., W cieniu lodowca, "Nowy Napis Co Tydzień" nr 107, <https://nowynapis.eu/tygodnik/nr-107/artkul/w-cieniu-lodowca> (dostęp: 11.10.2022).
- Skurtys J., Wspólny mianownik. Szkice o poezji i krytyce po 2010 roku, Fundacja na rzecz Kultury i Edukacji im. Tymoteusza Karpowicza, Wrocław 2020.
- Sołtys-Lewandowska E., "Zabobon omamy święte szczeliny". Metafizyka w poezji Małgorzaty Lebdy, [w:] tejsze, O "ocalającej nieporządek rzeczy" polskiej poezji metafizycznej i religijnej drugiej połowy XX i początków XXI wieku, Universitas, Kraków 2015.
- Szaj P., Czas, który wypadł z ram. Antropocen i ekokrytyczna lektura tekstów literackich, "Forum Poetyki" 2021, nr 24, s. 6-25. <https://doi.org/10.14746/fp.2021.24.30229>

Ubertowska A., Historie biotyczne. Pomędzy estetyką a geotraumą, Instytut Badań Literackich PAN, Warszawa 2020.

Ubertowska A., "Mówić w imieniu biotycznej wspólnoty". Anatomie i teorie tekstu ś rodowiskowego/ekologicznego, "Teksty Drugie" 2018, nr 2, s. 17-40.

<https://doi.org/10.18318/td.2018.2.2>

Wojnowski K., Performatywność, [w:] Performatyka. Terytoria, red. E. Bał, D. Kosiński, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków 2017, s. 171-180.

Yongzhi C., Monkey Training for a Circus, <https://www.worldpressphoto.org/collection/photo-contest/2015/yongzhi-chu/1> (dostęp: 11.10.2022).

Zajęc A., W poszukiwaniu nowego uniwersalizmu. O Czułym narratorze Olgi Tokarczuk i trzech pytaniach stawianych przez literaturę współczesną, [w:] Języki literatury współczesnej, red. J. Potkański, M. Libich, A. Zajęc, Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa 2022, s. 326-351. <https://doi.org/10.31338/uw.9788323551249.pp.326-351>

Agnieszka Kluba **Dyskursy nibycznności**

Bauerlein M., Social Constructionism: Philosophy for the Academic Workplace, "Partisan Review" 2001, nr 68(2), s. 228-241. Tłumaczenie polskie: Społeczny konstrukcjonizm: filozofia dla uniwersyteckiej posady, tłum. A. Kluba, "Tekstualia" 2013, nr 4(35), s. 37-52 (w dziele Varia w wydaniu internetowym według wersji w: Theory's Empire. The Anthology of Dissent, red. D. Patai, W.H. Corral, Columbia University Press, New York 2005). <https://doi.org/10.5604/01.3001.0013.4626>

Chwałczyk F., Antropocen, kapitałocen... a może urbanocen? Czyli nie tylko "kto" oraz "jak", ale i "gdzie", "Kultura i Historia" 2018, nr 34(2), s. 90-121.

Chwałczyk F., Around the Anthropocene in Eighty Names - Considering the Urbanocene Proposition, "Sustainability" 2020, nr 12(11), 4458, <https://www.mdpi.com/2071-1050/12/11/4458> (dostęp: 26.02.2023). <https://doi.org/10.3390/su12114458>

D'Alisa G., Demaria F., Kallis G., Dewzrost. Słownik nowej ery, tłum. Ł. Lange, LangeL, Łódź 2020.

Hickel J., Mniej znaczy lepiej, tłum. J.P. Listwan, Karakter, Kraków 2021.

Jackson T., Dobrobyt bez wzrostu: ekonomia dla planety o ograniczonych możliwościach, tłum. M. Polakowski, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, Toruń 2015.

Juarez I., Rozumienie natury we współczesnej sztuce i projektowaniu, [w:] Znamiona empatii we współczesnym projektowaniu. Signs of Empathy in the Contemporary Design, red. zespół naukowy Pracowni Projektowania Przestrzeni i Obiektów Interaktywnych, tłum. A. Marszałek, D. Sobolewska, M. Majewski, Wydawnictwo ASP, Wrocław 2021.

Kluba A., Antropocen dyskursywizowany, czyli jak nie mówić o katastrofie klimatycznej, "Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis. Studia Poetica" 2023, nr 11, s. 87-96. <https://doi.org/10.24917/23534583.11.6>

Kluba A., David, czyli artysta w ciekawych czasach. Praca nad esejem o malarstwie i rewolucji, [w:] Pracownia Herberta. Studia nad procesem tekstotwórczym, red. M. Antoniuk, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków 2017, s. 251-284.

Kozak T., Co robić, jeśli nie chcemy kisać w apolitycznej grzybni, "Krytyka Polityczna" 22.06.2022, <https://krytykapolityczna.pl/kultura/czytaj-dalej/empuzjon-olga-tokarczuk-recenzja/> (dostęp: 26.03.2023).

Kucharski A., Niejednoznaczność wypowiedzi humorystycznych a kompetentne komunikowanie się , [w:] "Człowiek i Społeczeństwo" 2020, nr 50, s. 65-84. <https://doi.org/10.14746/cis.2020.50.5>

Nasiłowska A., Kierunki, zwroty i przystanki, "Teksty Drugie" 2017, nr 4, s. 9-12. <https://doi.org/10.18318/td.2017.4.1>

Sobolewska D., Technologiczna troska o lepsze jutro, czyli nowe oblicze empatii w projektowaniu, [w:] Znamiona empatii we współczesnym projektowaniu. Signs of Empathy in the Contemporary Design, red. zespół naukowy Pracowni Projektowania Przestrzeni i Obiektów Interaktywnych, tłum. A. Marszałek, D. Sobolewska, M. Majewski, Wydawnictwo ASP, Wrocław 2021.

Tematy modne w humanistyce. Studia interdyscyplinarne, red. Ł. Grajewski, J. Osiński, A. Szwaagrzyk, P. Tański, ProLog. Interdyscyplinarne Czasopismo Humanistyczne, Toruń 2015.

Ustawa z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii (Dz.U. z 2022 r. poz. 1378).

Zeldin-O'Neill S., 'It's a Crisis, Not a Change': The Six Guardian Language Changes on Climate Matters, <https://www.theguardian.com/environment/2019/oct/16/guardian-language-changes-climate-environment> (dostęp: 22.12.2022).

Znamiona empatii we współczesnym projektowaniu. Signs of Empathy in the Contemporary Design, red. zespół naukowy Pracowni Projektowania Przestrzeni i Obiektów Interaktywnych, tłum. A. Marszałek, D. Sobolewska, M. Majewski, Wydawnictwo ASP, Wrocław 2021.

"Zwroty" badawcze w humanistyce. Konteksty poznawcze, kulturowe i społeczno-instytucjonalne, red. J. Kowalewski, W. Piasek, Instytut Filozofii Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego, Olsztyn 2010.